

Likums
pahr polizejas reformā
Baltijas gubernās

un

instrukzija preekšč uradnikeem
Kursemes gubernā.

Tulkots

no

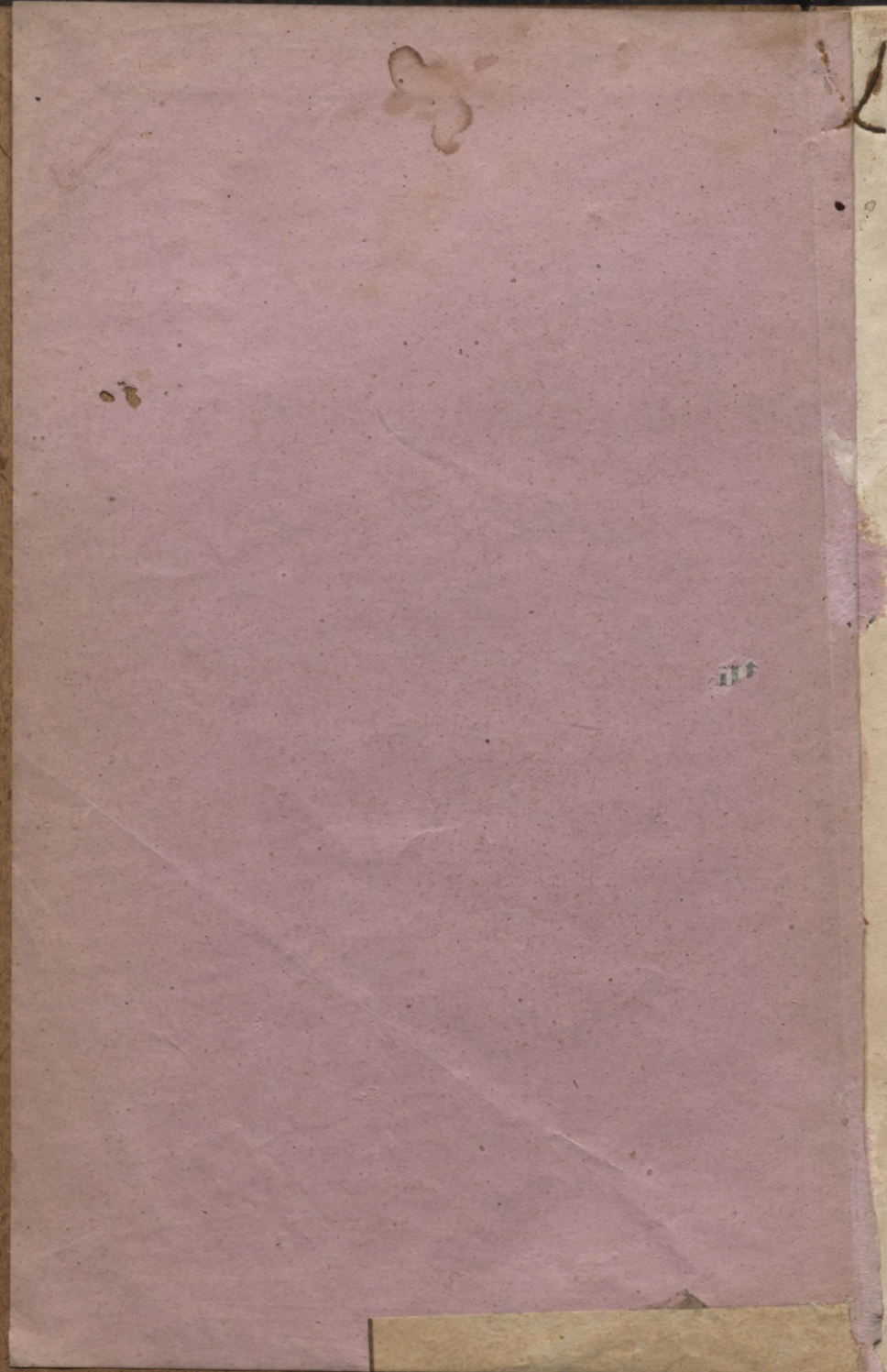
H. Bahra,

Kursemes gubernas valdes translātara.

Želgawā, 1888.

14322
747

17786

L $\frac{9}{289}$

L $\frac{9}{289}$

Likums
pahr polizejas reformu
Baltijas gubernās

un

instrukzija preekšč uradnikeem
Kurfemes gubernā.

Tulkots

no

H. Bahra,

Kurfemes gubernas valdes translatora.

Zelgavā, 1888.

902.5(C6)

Parb. 59

1153

L. V. D.	
№	In. 100.444.0

2

0309046465

23

Дозволено цензурою. — Рига, 10. Февраля 1889 г.

Pirmā nodala.

**Likums no 9. jūnija 1888. g. par polizejas
reformu.**

Историческое общество

Историческое общество
в Санкт-Петербурге
1882 г.

**Wisangštasi 9. junijā 1888. g. apstiprinatais
walsts-padomes spriedums pahr polizejas reformu
Baltijas gubernās.**

Walsts-padome ir likumu, walsts-ekonomijas un živil- un garigo leetu šaweenošanās departamentos un wispahrigā šapulžē, pehž tam, kaš žaurluhkojuši eesšleetu ministera preekšlikumu pahr polizejas reformu Baltijas gubernās, — šahdi isspredusees:

I. Aprinkā- un pilšehtas polizeja Baltijas gubernās ir ja-organise us šahda pamata:

1. Wispahrigā gubernas likuma 1. nodalas 3. grahmatā (likumu krahjums, II. sehjums, I. daša, isdewums no 1876. g.) isteiktahs aprinkā- un pilšehtas polizejas pahrwalšhu, sem winahm stahwošho eksesutiw-eerehdnu un semako polizejas wihru teešibas un peenahlumi teef Baltijas gubernās uslikti, ik pehž peederibas, aprinkā preekšneekem, wimu wežakeem un jaunakeem palihgeem, polizmeistereem, šho palihgeem, pilšehtas- un eezirknu pristaweem, šho palihgeem, polizejas- un eezirknu usrangeem, uradnikeem un pilšehtas- un polizejas gorodowojeem.

2. Tšhina stahwošho eerehdnu eeliksčhana amata, pahrzelsčhana us žitu weetu un atlaisčhana no amata teef isdarita, eewehrojot tos nosazījumus, kas isteikti wispahrigā gubernas likuma 74. artifele un tablasos (likumu krahjums, II. sehjums, I. daša, isdewums no 1876. g.). Polizejas šardses eerehdni (eezirknu usrangī, uradnikī, pilšehtas- un polizejas gorodowoji) teef, ik

pehz peedertbas, eezelti sawõs amatõs no aprinka preekschneekem un polizmeistereem.

3. Aprinka preekschneekem un polizmeistereem teef wişas teeşibas un peenahkumi peefawinati, un protı aprinka preekschneekem wişas tahş teeşibas un peenahkumi, kaş peekriht aprinka isprawnikem, aprinka polizejaş walschu wişpahrigahm seşjahm un winu temporarahm uodalahm, un polizmeistereem wişas tahş teeşibas un peenahkumi, kaş peekriht polizmeistereem un pilsehtas-polizejaş walschu wişpahrigahm seşjahm, isnemot abõs gadijumõs, polizejaş şardses şemakahş şķirahş eerehdahş un polizejaş gorodowojuş nodot teeşahm (şkat. tahşaf 8. artikeeli).

4. Wişpahrigahş seşjahş un temporarahş nodalaş (wişpah. gub. likuma art. 1277., 1278., 1367. un 1368.), kaş peeder pec aprinka- un polizejaş walschu faşahwa, neteef şahiş gubernahş eerihkotahş.

5. Aprinka preekschneeku wezakeem palihgeem ir aprinka isprawniku palihgu teeşibas un peenahkumi. Beş tam teem, eekşleetu ministerim atwehlot, war uşdot, weeneem paşcheem pahrwaldit şewişķkuş eezirknuş aprinkõs.

6. Aprinka preekschneeku jaunakeem palihgeem ir ştanowoi-pristawu teeşibas un peenahkumi. Uş ta paşcha pamata pahrwalda aprinka preekschneeku wezakee palihgi şewişķkuş eezirknuş, kaş wineem warbuht tiktu uşdoti.

7. Aprinkuş eedaliht eezirknuş un noşazit weetas, fur aprinka preekschneeku jaunakeem palihgeem paşahwigi jadşihwo eezirknuş, peekriht eekşleetu ministerim. Bezakeem palihgeem jadşihwo aprinka-pilsehtahş.

8. Uradniki un pilsehtas- un polizejaş gorodowoji teef par amata noşeedşibahm nodoti teeşahm uş gubernahş waldeş noleşmuma.

9. Metrik-grahmatu weşchana pahr raşkolniku un baptistu dşimşchanahm, laulibahm un nahweş gadijumeem, pehz noşazijumeem, kaş işķaidroti likumõs pahr

fahrtahm (likumu frahjums, IX. sehjums, isdew. no 1876. g., 1093. art., peelikums, un 1076. art., peesihmejums, turpinajums no 1886. g.), teef uslikta: aprinkôs — aprinkâ preekschneeku palihgeem, pilsehtâs — polizejas= un eezirknu pristaweem, un, kur tahdu naw, polizejas usraugeem. Mineto grahmatu rewisija un usglabaschana peeder pee aprinkâ preekschneeku un polizmeisteru weenahkumeem.

10. Dihdi meera-teefneschu instituziju eeweschana i Baltijas gubernâs ir polizmeisterem un aprinkâ preekschneekem teesiba, isnemot tos gadījumus, kas isteikti wispahrigâ gub. likuma 1328. artikela 1. peesihmejumâ*), tahdus, kas apwainojuschees ar masafahm noseedsibahm, par kurahm statutôs pahr no meera-teefnescheem usleekameem fodeem tilai naudas-strahpe no ne wairak nekâ 15 rubleem nosazita, palikt sem tahdeem fodeem. To suhdhsibas, kas nebuhtu meerâ ar aprinkâ preekschneeku

*) Minetais peesihmejums pee 1328. artikela skan schahdi:

Sem polizejas walschu teefaschanas kompetenzes nestahw netahdâ sinâ schahdi gadījumi:

1) kad nuishneeki, garidsneeki, godpilsoni, tirgoni un pilsoni apwainojuschees ar augscham isteiktahm noseedsibahm, waj pee tahm peedalijuschees;

2) kad ar fodu par minetahm noseedsibahm saweenota wainigo israidischana ij wian dshwes weetas, waj aiflegums, ar tirdsneezibu nodarboetes waj zitu kahdu industriju peefopt, waj kahdas cestahdes flehgschana, kura peeder wainigajam;

3) kad noseedsiba, kura stahw sem polizejas isteesaschanas, konture ar kahdu zitu noseedsibu, kas stahw sem kriminalteefas;

4) kad jebkads no isteikteem nelikumigeem darbecem teef no kriminalteefas atklasts, isteesajot kahdu zitu noseedsibu.

Wisôs schais gadījumôs neteef apwainotee zitadi soditi, kâ pehz teefu spreduma. Tahs leetas, kuras nestahw sem polizejas isteesaschanas, teef, kad apwainotee japaleef sem personalfodeem, us wispahrigâ likumu pamata nobotas teefahm preeksch pahrbaidischanas un isspreeschanas; turpreti tahs leetas, kurâs tilai naudas-strahpe janem no kahda behgla waj kleijona flehpeja, teef peefuhtitas gubernas waldei preeksch pahrbaidischanas un isteesaschanas. Wisôs gadījumôs, kur tee, kas apwainojuschees ar behgla flehpschana, israhbahs par naudas-strahpi maksat nespchjoscheem un us likumu pamata apleekami ar ziteem fodeem, altes pahr flehpschanas wainigajeeem teef nobotas teefu isspreeschana i. (Zulkotaja peelikums).

un polizmeisteru spreedumeem, teef diwu mehneschu laikā, skaitot no tahs beenas, kad spreedums tzišs pašludināts, eefueegtas gubernāš waldei.

11. Lihds ismekleschanas teefneschu instituta eewešchanai Baltijas gubernās teef, us pastahwoščā likumu pamata, preekšč-ismekleschanu darbi pahr noseedjibahm un pahrkaphumeem, kas stahw sem teefu eestahschu kompetenzes, isnemot tos gadījumus, kuri nahf pagasta teefu isspreeschanā, uslikti aprinka preekščneeku palihgeem, polizejas- un eezirknu pristawecm un polizejas usfrageem. Aprinka preekščneeki un polizmeisteri war sewišchi šwarigōš gadījumōš ismekleschanas darbus pašči usnentees, waj tos usdot sawecm wezakeem palihgeem.

12. Veetas pahr nestrihdigeem privat-peedsemmecm, kas isteiktas wišpahrigā gubernas likuma 1353. artikela 2. peefšhmejuma, 1358. artikela 1. punktē, 1366. artikela 5. punktē un 1420. artikeli, ir atwilktas no polizejas rešora.

13. Tee peenahkumi iš to peenahkumu škaita, kas isteikti wišpahrigā gubernas likuma 1323. artikeli (likumu krahjums, II. sehjums, I. daka, isdewums no 1876. g.), kuri zaur pastahwošceem likumecm usdott zitu weetigo instituziju un eerehdnu rešoram, neteef isplatiti uš polizejas waldehm un sem winahnu stahwošceem eerehdneem Widsemes, Kursemes un Igaunijas gubernās.

14. Teešibas un peenahkumi, kuri vehz tagad pastahwoščahš kahrtibas peekrišt Baltijas gubernu aprinka polizejai usraudšibas sinā pahr zeku peekopščanas peenahkuma smalku ispildišchanu, un špaidu šoki preekščšči noluhka teef patureti spehkā. Šhee peenahkumi pahreet uš aprinka preekščneekcem un winu palihgeem.

15. Ugunš-dsehščanas reorganizacija paleef uš pastahwoščā likumu pamata.

16. Teešibas un peenahkumi, kuri zaur mešču uštawa 565. artikeli (likumu krahjums, VIII. sehjums,

I. daļa, turpinājums no 1886. g.) pēfawinati brugu-
teefahm, wirspilsteefahm un haku-teefnescheem privat-
meschu fardses šinā, teef uslikti aprinka preekš-
neefceem*).

17. Baltijas gubernu prowintschu-likuma I. daļās
1374. artikela 1., 2. un 4. punktē isteiktee pilstungu
peenahkumi Kurfemes gubernā teef usdoti aprinka-mar-
schaleem.

18. Pilsehtās: Rīgā, Jelgawā un Tēhrpatā —
teef fewischķas pilsehtu polizejas waldes eerihķotās.

19. Polizejas komandas tais pilsehtās, kurahm naw
fewischķas polizejas waldes, teef farihķotās us 14. aprili
1887. g. Wis augstaki apstiprinato nofajizumu pamata.

II. Pagasta polizejas organizacija, tā ari winas teefibas
un peenahkumi paleef us pastahwoščā likumu pamata, tikai ar
to pahrgrosibu, ka pagasta wezakam un wina palihgam peenah-
ķahs, no wineem apzeetinatos fleijonus un kareiwu behķlus
nodot ne wiš muišwaldei, bet aprinka polizejai (19. artikelis
no 19. februari 1866. g. Wis augstaki apstiprinatā likuma
pahp pagasta waldi Baltijas gubernās).

III. Muišchu ihpaščneeku teefibas un peenahkumi preekšč
ķahrtibas un droščibas uštureschanas wineem peederoščahs
muišķas-femes robesķhās nofakami us šķahda likumu pamata:

1. Muišķas-femes ihpaščneeka un Srona muišķā
tahs peršonas waj instituzijas, kam domenu walde
ščai šinā dewuši pilnwaru, teefibas un peenahkumi
pastahw šķahdu darbu ispildišchanā:

a) ušturet un atķal eegrosit wišpahrigu ķahrtibu un
droščibu;

b) usfraudsit pahp ķahrtibu us gada-tirgeem un tir-
geem, frogōs un zitās dšhecreenu pahrdotawās;

*) Peederigos nofajizumus pahp privatmeschu fargāščanu atron
S. Matera likumu un pawehķu ķrahjumā pahp administraciju un polizeju
Kurfemes gubernā. Jelgawā, 1876. g., lapu pušes no 82. lĩbĩ 91. (Tul-
kotaja peekstums).

- e) pawehles isdot pee uguns-grehkeem, pluhdeem un ziteem klaijeem nelaimes gadijumeem, ka ari pee kugu sadragaschanahs un wina lahbinu glahbschanas (tirdsneezibas ustawa 488. artikela peesihmejums, likumu krahjums, IX. sehjums, II. daka, isdebums no 1887. g.);
- d) apzeetinat klejonus un personas, kas apwainojuschahs, isdaridamas kahdu noseedsibu, un tos bei kaweschanahs nodot pagasta- waj aprinka polizejai, pee tam pahr ikweenu apzeetinaschanas gadijumu waijaga protokololu usnemt;
- e) pasinot pagasta- waj aprinka polizejai, if pehz peederibas, pahr personahm, kas apwainojuschahs, isdaridamas masakus pahrsahpumus;
- f) ispildit wifus wispahrigahs (aprinka un pilsehtas) polizejas likumigos peeprasihjums, kuri peeder pee polizejas resora preekschmeteem, isnemat tos peeprasihjums, kuri sihmejahs us lectahm, kas stahw sakara ar muischas- semes ihpashneeka waj wina familijas lozeklu mantibas- waj ziteem labumeem;
- g) usaizinat pagasta polizeju, lai peepalihds: gadijumos, kur noseedsiba isdarita muischas robeschahs, tahlak preeksch noluhka, lai isbeigtos katrs waras darbs un katra nekahrtiba, ka ari pee uguns-grehkeem, pluhdeem un zitahm klaijahm klismahm.

Peesihme: Kad wispahriga (aprinka un pilsehtas) polizeja islaisch likumigu, us polizejas resora preekschmeteem sihmejoshos usaizinajumu muischas- semes ihpashneekam, tad muischas ihpashneekam, kad usaizinajums aiskar tahdu lectu, kas stahw sakara ar wina waj wina familijas lozeklu mantibas- waj ziteem labumeem, peenahkahs, pascham, us schi usaizinajuma pamata, nespert nekahdu isdaroshu solu. Tahdos gadijumos teek wina peenahkumi, if pehz peederibas, isdariti taisni no aprinka- waj pilsehtas polizejas.

2. Preešch pirmā punktē isteikto peenahkumu isdari-
šanas neteek peclaištas:

a) ne personigi, nedš zaur weetneekem: personas,
kaš noteiktas par maksat nešpehjoscheem parad-
neekem un kaš us teešas špreeduma pamata teek
paliktas sem zectuma šoda waj kašdas wehl sma-
gašas strahpes;

b) personigi nē: seeweešhu kahtas personas; nepilu-
gabigi, kaš wehl naw šafneegušchi 21 gada we-
zumu; nekrišigu konfesiju personas; personas,
kuras par nošcedšibahm, us kam nahl minetee
šodi, šahwejuščas sem teešas un zaur teesu špre-
dumu naw noteiktas par atšwabinatahm, ne-
wainigahm.

3. Muiščas-šemes ihpašchneekš un štrona muiščas
ta persona, kurai domenu walde šchai finā demuši piln-
waru, war, ar aprinka preešchneeka šinu, winam pee-
derošchahš polizejas teešibas un peenahkumus usdot
kašdai no wašcha iswehletai personai, kurai pehž likuma
(2. punktē) naw teešiba atnemta, toš ispildit. Tā is-
wehletā persona teek no aprinka preešchneeka apšli-
prinata par muiščas ihpašchneeka weetneeku, kad nekahds
likumigs kaweekliš (2. punktē) nestahw zekā.

Peesihme: Sem aišbildnibas jeb kuratela šah-
wošcho muiščas ihpašchneeku weetu ispilda winu liku-
migege representanti.

4. Muiščas-šemes ihpašchneekš atbild par darbeem,
kurus wina weetneekš isdarijis ar wina šinu. Bet kad
nepeedeerigege darbi no weetneeka isdariti beš muiščas
ihpašchneeka šinas, tad šchim beidsamajam naw ja-at-
bild par wišas šahdes atlihdšibu, kaš notikuši zaur
pirmā darbeem priwatpersonahm, bet tišai par to pee-
nahkumu, naudas-štrahpi, kura uslikta weetneekam,
wišos taiš gadījumos atlihdšinat, kur beidsamais naw
špehja, to šamaksat. Muiščas ihpašchneekš tad pa-
tura teešibu, wainigo apšuhdšet, lai wišch tam šcho
išmaksu atlihdšina.

5. Muiščas-sēmes ihpašņeeķa polizejas peenahkumu ispildišchana pahreēt uš pagasta wezakā ūchahdōš gadijumōš:

a) kad muiščas ihpašņeeķam pehž likuma nei peršonigi, nei ari zaur weetneeku (ūkat. III. punktē 2. art.) naw teešības, minetos peenahkumus ispildit;

b) kad muiščas ihpašņeeķs no polizejas peenahkumu ispildišchanas temporari atstahdinats waj definitiwi atzeltš;

c) kad no muiščas ihpašņeeķa iswehļetais weetneeks neteek no aprinkā preekšņeeķa apstiprinats un muiščas ihpašņeeķs ne-apstiprinatā weetā nekahda zita, wajjadšigeem peeprašijumeem peeteekōšča weetneeka ne-iswehļetu;

d) kad muiščas ihpašņeeķs izzeļojis, beš ūa huhtu atstahjis kahdu zitu, peenahzigā kahrtibā apstiprinatu peršonu par ūawu weetneeku.

6. Polizejas peenahkumu ispildišchana mahzitaju widmās un tahdās muišchās, kuras pa daļai is ūrona, pa daļai is privat-sēmes pastahw, peenahkahš pagasta wezakeem.

7. Polizejas peenahkumi teek no muiščas ihpašņeeķa ispilditi tikai tad, kad aprinkā preekšņeeķs waj wina palihģs izzeļojušchi jeb naw mahjās.

8. Par wispahrigahš (aprinķa un pilšēhtas) polizejas likumigo ušaižinajumu un pawehķu ne-ispildišchānu un — wahrdu ūatot — par maseem ne-isbarijumeem, ispildot polizejas peenahkumus, muiščas ihpašņeeķs waj wina weetneeks war no gubernas waldeš tikt ūodits ar naudas-ūrahpi no ne wairak nekā 25 rubkeem.

9. Suhdšības pahr muiščas-sēmes ihpašņeeķa waj wina wetneeka darbeem, ispildot winam ušliktoš peenahkumus, teek diwu nedeku laikā, ūkaitot no tahš deenas, kad pawehķle isdota, waj no tahš deenas, kad ta isdarita, ja wina nemas nebija islaista, eefneegtas aprinķa preekšņeeķam, kurich ūchihš ūuhdšības ūahda

preekščâ gubernas waldei, tamlihdjās nepilnigo pa-
wehli atzeldams, kad winsch to atsihst par nepareisu.

10. Gubernas waldei ir teešiba, muiščas = semes
ihpaščneeku waj wina weetneeku temporari atstahdinat
no polizejas peenahkumu ispildišanas. Wina defini-
tiwa atstahdinaščana no ūheem peenahkumeem war no-
tikt: Widsemē us hošteefas semneeku nodakās, Igaunijā
us oberlandteefas un Kurfemē us oberhošteefas spreeduma pamata.

IV. Ir ja-atzel: 1) Rīgas, Jelgawas un Tehrpatas po-
lizejas walde; 2) draudses-polizejas-teefas Igaunijas gubernā,
tandehļ ka wina darbi pahreet uš draudses-teefahm; 3) Reš-
walē un Leepajā efoščo ūewiščku pilsehtas-polizejas-walšču
wišpahrigahš ūešijas, pee kam ūečo walšču tagad derošēe
ščtati paleef ūeškā, iščlehdšot is teem tikai peeščdetaju amatus.

V. Bauskas un Alšputes aprinki Kurfemes gubernā, ih-
pašči polizejas ūinā, ir ūaweenojami, un proti: pirmais aprinkis
ar Jelgawas, un otrais aprinkis ar Grobinas aprinki.

VI. Baltijas gubernu prowintšču-liškuma noūazijumi pah-
brugu-teefahm, pilsteefahm un haku-teefneūeem, kā ari pah-
daščadu instituziju organizaciju, teešibahm, peenahkumeem un
iščdarijumu kahrtibu polizejas ūinā Baltijas gubernu pilsehtās
un meestōs ir atzēlami.

VII. Tāpat ir atzēlami tee artikeli 35.—42. no 19. fe-
bruari 1866. g. Wišaugštaki apstiprinatā liškuma pah-
r pagastu kahrtibu Baltijas gubernās, kuri iħmejahš uš muišč-
polizejas darbibu.

VIII. Projekti: 1) pah-
aprinķa polizejas temporeem
ščtateem Baltijas gubernu Rīgas, Jelgawas un Tehrpatas pil-
sehtās — leekami preekščâ Keisara Maještetei preekšč apstipri-
naščanas, un kad ūahda apstiprinaščana buhš notikuši, ar
1. septembri 1888. g. zēlami ūeškā.

IX. Nauda, kas wajadsiga preekšč aprinķa polizejas
ušturesšanas Baltijas gubernās, kopā 345,046 rubļ. 70 kop.,
nemama uš walšs-rentejas rehknuma, tā ka ūeči ūunna ar
1. janwari 1889. g. teef eeraštita eeščleetu ministērijas išč-
dewumu budščeta peederīgās apakščnodakās.

X. Preekšč IX. artikeli išteiktā isdewuma peenahzigahš dašas segščanas leetajamas tašs summas, kaš tagad iš Krona kašes isdotas: 1) preekšč Kurfemes pilsteesu ušturesčanas, kopā 29,652 rubl. 54 kap.; 2) preekšč lokaļu nomas Kurfemes gubernā, kopā 1380 rubl., un Bidžemes gubernā, kopā 1075 rubl.

XI. Iš walstis-rentejas lihdsekleem weenreisigi nošakami 948 rubl. 20 kap. preekšč uradniku apbrunojumu eegahdaščanas, ščo isdewumu nemot iš wišpahriģeem atlikumeem, kaš šagaidami eekščleetu ministerijas tagadejā budščetā.

XII. Preekšč aprinka polizejas ušturesčanas Baltijas gubernā tekoščā 1888. gadā waijadšigais papildinajuma-isdewums nemams uš to summu no 100,000 rubleem, kaš ščim noluhkam pehž eekščleetu ministerijas tagadejā budščeta eerahdita preekšč norunataš išmaksajšanas.

XIII. Rekuštioščahm mantahm Kurfemes gubernā (widmahm), kuras pilskungeem preekšč winu uštura bija eerahditas, jāpaleek pilnigi par Krona ihpaščumu un winu rewenijas peekškaitamas walstis-rentejas palihga-lihdsekleem, pee kam winu eemakšajumi eeraštami walstis-domenu ministerijas eenehmuma-budščetā.

XIV. Riģas, Jelgawas un Tehrwatas pilšehtas-polizejas walšču ščtatu projektōš išreškinatee isdewumi nemami, iš pehž peederibas, iš peederigo pilšehtu lihdsekleem.

XV. Walsti leetajamee nošajijumi pahr polizejas eerehdnu un polizejas gorodowoju apmahjoščanas un branščšanas kahtibu (uštaws pahr deenestu, kur waldbiba eeleek amatā, un uštaws pahr semes-prestandeem) išplatami uš Baltijas gubernu polizejas instituzijahm, pee kam ščo prestandu summu repartizija un isdoščana teek isdaritas taħdā kahtibā, kā taš wišpahriģi mehds notikt Baltijas gubernās naudas-semes-prestandu šinā.

XVI. Skortela nanda preekšč uradnikēem, kaštram 50 rubļu par gadu, šamašajama iš taħm summahm, kuras Baltijas gubernās teek eeenentās par semes-prestandeem.

XVII. Tee eerehdni, kaš atzeltajās polizejas waldeš kašpo, amatā eelikti no waldbibas, un kureem preekščkahtwoščā

Aprinka polizejas temporarais šķitats

Baltijas gubernâs.

(Visaugstâki apstiprinâts 9. juniâ 1888. g.)

	Gereķbûn un vair- wârtîgu štatts.	Uzturs gabâ.				Ķlâjes un šķitras :		
		Algâ.	Galda- naudas.	Preeķķ weeta.	Pawîjam lopâ.	amata.	unifor- mas.	penģijs.
		R u b l i.						
Aprinka preeķķneeki	21	1250	1250	2500	52500	VI	Polizejas ereķbûn uniforma.	III
Wînu l wezakee	21	750	750	1500	31500	VII		IV
palîģis jaunakee	47	600	600	1200	56400	VIII		V
Sekreteei	21	500	500	1000	21000	X	IX	VIII
Galda-preeķķneeki	42	300	300	600	25200	XII	X	VIII
Regîstratori	21	300	300	600	12600	XII	X	VIII
Preeķķ ūtrîweeem un kanzelejas îdewumeem latrai polizejas waldei .	21	—	—	1200	25200	—	—	—
Preeķķ lokalu nomas po- lizejas waldehm	—	—	—	—	6080	—	—	—
Preeķķ kanzelejas îdewu- meem aprinka preeķķ- neeku wezakeem palîģ- ģeem, kuri pahrwalda jewîūhtus eeģirkâus . . .	—	—	—	—	4000	—	—	—
Preeķķ kanzelejas îdewu- meem aprinka preeķķneeku jaunakeem palîģģeem . . .	47	—	—	600	28200	—	—	—
Pîlģehtas polizejas prîstawi	5	500	500	1000	5000	IX	Polizejas uniforma.	VI
Polizejas uūraugi	8	360	360	720	5760	X		VII
Preeķķ kanzelejas îdewu- meem pîlģehtas polizejas prîstaweem	5	—	—	400	2000	—		—
Preeķķ kanzelejas îdewu- meem polizejas uūraģeem	8	—	—	200	1600	—	—	—
Uradnîfi	194	—	—	350	18006	—	—	—
				Rub. 55 R.	Rub. 70 R.			

Preekshmejami.

1. Teef cerihkotas ſchahdas aprinka polizejas waldes:

a) Kurfemes gubernā: Jelgawas-Bauſkas (Jelgawas pilſehtā), Ilukſtes, Jaunjelgawas, Tukuma, Talsu, Wentspils, Kuldigas un Grobinas-Aiſputes (Grobinas pilſehtā);

b) Wiſfemes gubernā: Rīgas, Wolmaras, Zehſu, Balkas, Tehrpataš, Werojas, Behrnawas, Wilandas un Sahmu-falas;

c) Igaunijas gubernā: Rehwales, Hapſalas, Weſenbergas un Weiſenſchteinas.

2. Aprinka preekſhneeku jaunako palihgu ir Kurfemes gubernā 14, Wiſfemes gubernā 20 un Igaunijas gubernā 13. Minetos palihguš isdalit pa aprinkeem preekriht ceſſchleetu miniſterim.

3. Galda-preekſhneeku ir diwi katrā polizejas waldē.

4. Polizejas priſtawi ir Wentspils, Kuldigas, Behrnawas un Hapſalas pilſehtās, tā ari Grihwas meeftā.

5. Polizejas uſraugi teef noſaziti preekſch Bauſkas, Tukuma, Jaunjelgawas, Zehkabſhtates, Wilandas, Arensburgas, Bolderajas un Baltiſchportas pilſehtas.

6. Uradniku ir Kurfemes gubernā 56, Wiſfemes gubernā 90 un Igaunijas gubernā 48. Uradnikus isdalit pa aprinkeem preekriht gubernatoram.

7. Naudas ſummas isdalit preekſch kanzelejas isdewumeem ſtary aprinka preekſhneeku wezakeem palihgeem, kuri pahrwalda ſewiſchkuš ezirknuš pa aprinkeem, preekriht ceſſchleetu miniſterim.

Verzeichnis.

1. Die ersten sieben Artikel des Verzeichnisses sind:
2. Die folgenden sieben Artikel des Verzeichnisses sind:
3. Die folgenden sieben Artikel des Verzeichnisses sind:
4. Die folgenden sieben Artikel des Verzeichnisses sind:
5. Die folgenden sieben Artikel des Verzeichnisses sind:
6. Die folgenden sieben Artikel des Verzeichnisses sind:
7. Die folgenden sieben Artikel des Verzeichnisses sind:
8. Die folgenden sieben Artikel des Verzeichnisses sind:
9. Die folgenden sieben Artikel des Verzeichnisses sind:
10. Die folgenden sieben Artikel des Verzeichnisses sind:

Otra novdata.

Instrukzija preefsch uradnikem.

Kursemes gubernâ.

Instrukzija

preeksch uradnikeem.

I.

Uradniku wispahrigee peenahkumi.

§ 1. Uradniki ispilda sawus peenahkumus us schihs instrukzijas pamata unžpinas robeschās. Wini teek no aprinka preekschneeka isdaliti pehz eezirkneem.

§ 2. Uradniki stahw taisni sem aprinka preekschneeku palihgeem, dabon no wineem pawehles un pašno wineem no sawas puses pahz saweem deenesta darbeem.

§ 3. Uradnikeem waijaga usturetees sawōs eezirknōs un newar no teem aiseet jeb attahkinatees bes aprinka preekschneeka palihgu atwehles, isnemot tikai tahlak, sem §§ 37 un 46 išteiktōs gadījumōs.

§ 4. Lai sawus peenahkumus ar weiksmi waretu ispilbit, uradnikeem waijaga ar ruhpestu wisas tahs weetās mahzitees pašht, is kurahtm wiwu eezirknis fastahw, smalki issnaht jahdschu, koloniju, sawrupu namu, muischu un mahju stahwokli, eepasihkinatees ar tahm weetahm, kur launprahtigi laudis war apflehptees, un kur noseedšigi eeguhta manta, to starpā sagti lopi un sirgi, teek pašlehpti jeb noweetoti.

§ 5. Sawus deenesta peenahkumus ispilbot, uradnikeem waijaga buht uniformā un ar ceroišcheem.

§ 6. Uradniki war sawu cerozi weenweenigi tikai schahdōs gadījumōs, un turklaht tikai wišu leelakā waijadšibā, kad it nekā žitadi newar islihdsetees, leetat, un proti:

- a) atgainajotees no katra usbrukuma ar eerotscheem ;
 b) atgainajotees no usbrukuma, kuresch, kad ari ne ar eerotscheem, tad tadschu ar nodomu teef isbarits, arestantu pawadonus atfist atpakal, waj pee uradnika beenesta=leetas atrodoschos mantu, naudu waj papihrens ataemt, — no usbrukuma, kas teef isdarits no wairak personahm, waj ari tikai no weenas paschas personas, bet sem tahdeem apstahkkeem waj tahdahm buhschannahm, kur nekà zitadi nebija eespehjams atgainatees ;
 c) aifsargajot zitas personas no usbrukuma, kuresch apdraudè winu dsihwibu, weselibu un mantibu, kà ari seeweeschu kahrtas godu un schkihstibu ;

d) apzeetinajot kahdu noseedsneeku, kad schis turahs preti ar augscham isteikteem waras=lihdsekkeem (punkte a un b), un dsenajot jeb kerot kahdu arestantu, kuresch isbehdsis no zeetuma waj afsargaschanas, kad naw eespehjams, to fasneegt, waj kad winsch, to apzeetinajot, turahs preti ar augscham isteikteem waras=lihdsekkeem.

Bar katra gadijumu, kur lectajuschì eerozi, uradnikteem waijaga pasinot aprinka preekschneeka palihgam.

§ 7. Uradnikteem peenahkaks ispildit schai instrukzija is=teiktos polizejas peenahkumus, bes kà pirms nogaiditu sewischkas pawehles schai sinà no saweem preekschneekteem.

§ 8. Sewischki swarigòs atgadijumòs uradniki, kad naw eespehjams, personigi pasinot, suhta sinas zaur rakitu, kurpreti wisas zitàs reisàs wini to isstahita ar mutes wahrdeem tahdà kahrtibà, kà ta schai sinà tiks nosazita no aprinka preekschneeka palihga.

§ 9. Ufdewumus, isfkaidrojumus un pamahzibas, kà ja=isdara klauschinaschanas un mekleschanas, uradniki dabon no profuroreem, winu palihgeem un schandarmu nodalito forpusu ofizereem, if pehz peederibas. Schos ufdewumus, kà waldibas pawehles, ispildidami, wini pasino pahr ispildijumu tam, kas to ufdewumu dewis, kà ari aprinka preekschneeka palihgam.

§ 10. Katram uradnikam waijaga pec sewis turet peehmes=grahmatianu, kurà tas ihsòs wahròs eeraksta katra wi=

nam dotà usdewuma buhschanu, un pehz tam peefihmè, kad un fo winsch schi usdewuma sinà ir ispildijis.

§ 11. Wiſeem zitu reſoru eerehdneem, kà par peem. afzifeš waldeš, meſchu un kaſnu reſora eerehdneem un klaiju (komunalu) inſtituziju repreſentanteem un pilnwareem, — uradnikeem peenahkhaš ſneegt palihdſibu taiš gadijumòš, kur ſchiš personaš pee wineem greeſchahš ar uſaizinajumeem, lai teem nahf palihgà.

§ 12. Pagasta wezakee nu wianu palihgi neſtahw ſawàš amata dariſchanàš ſem uradnikeem; bet tadſchu uradnikam ir teeſiba, wineem laiſt likumiguš uſaizinajumuš, kuri dibinajaš uš ſchiš inſtrukzijaš noſaizijumeem un uš peederigahš waldbiſaš ſewiſchkeem preekſchraſteem.

§ 13. Kad uradniki greeſchahš pee pagasta wezakeem un wianu palihgeem, lai teem ſneedj palihdſibu, wineem it ne buht naw teeſibaš, dalibu nemt pee laukpagastu komunalahm un ſainneeziġahm leetahm un nedrihkt maiſiteeš pagasta teeſu dariſchanàš.

§ 18. Kad uradniki greeſchahš pee eedeſihwotajeem, peepraſidami, lai ispilda waldbiſaš likumu un preekſchraſtuš, tad wineem tahdi peepraſijumi ja-iſſaka meerigi un laiſni, bet turklaht zeeti un paſtahwigi. Kad kaſdam uradnikam, ispildot ſawuš amata peenahkumuš, teek wina godš aiſſahrtš, jeb taš zitadi kà apſmeetš, tad wianam wajaga, beš ka taš perſonigi teeſaš palihgu peeſauktu pret wainigo, pahr to paſinot aprinkà preekſchneeka palihgam, lai wainigajam titu mekletš pakal likumigà kaſrtibà.

§ 19. Katram uradnikam teek no aprinkà preekſchneeka palihga eedotš weenš inſtrukzijaš ekſemplariš un peefihmeſgrahmatinaš (§ 10.) wajadſigà ſkaità. Uradnikeem peenahkhaš, wiſuš ſawuš peenahkumuš, kaš wineem zaur inſtrukziju uſlikti, ſmalſki iſmahziteeš.

§ 20. Uradnikeem peenahkhaš, drehbeš, ſirgu, ſirga leetaš un eerotſchuš uſturet kaſrtibà. Kad wini teek atlaiſti no

deenesta, waj kad wini nomirst, tad teef wineem no Srona eedotee eerotschi atdoti atpakal apiruka preekschneeka palihgam, fa lai tee atkal teef eedoti jaun-eezeltajam uradnikam.

II.

Uradniku peenahkumi personigas un mantibas droshibas, klusuma, kahrtibas un meera uftureschanas sina.

§ 21. Uradnikeem peenahkaks, sahdschas, kolonijas, mijschas, kugu peeturas weetas, fabrikas un eestahdes sawa eezirkni apzefot, ka ari pehz eespehjas beeschi apmeklet weentuki stahwofchas punktēs un weetas, no kurahm sina, ka tahs ir slehptawu fakti preeksch daschadahm ne-ustizamahm personahm. Lai usraudsit, waj kahrtiba, meers un droshiba teef uftureti pa lauku tirgu, basaru, gada-tirgu, basnizas- un zitu swehtdeemu laiku, uradnikeem wajjaga personigi tur buht klah; tad tikai tas nenoteef, kad wini zaur jebkahdu hitu heidsoschu leetu no tam teef attureti.

§ 22. Uradnikeem wajjaga spert wisus peenahkoschos sotus, fa basnizu tuwumā, sewischi pa deewakalposchanas, ka ari pa prozesiju, klaiju deewaluhgschanu, uhdens swehtischanas un zitu deewakalposchanas darbu laiku, nekahds trofpuis un nekahda nekahrtiba nenoteef, un ari neteef spehlets, danzots un dseedats. Pee tam ir wajjadfigs, us to naigi raudsit, fa sahdschās pa swehtdeenahm, tabulu- un zitahm swehtku deenahm, pirms deewakalposchana beigusees, eeksch waj ahrpus basnizas wisas eestahdes, kurās dsehveeni pa maseem mehreem teef pahrdoti, ir slehgtas un tanis nekahda tirgoschanahs neteef kopta.

§ 23. Uradnikeem peenahkaks, sawos eezirknos ufturet jeb apfargat weetigo eedshwotaju meeru, kahrtibu un klusumu. Lai to ispiditu, wineem wajjaga:

1) aisleegt un isjaukt wisus stihdinus, kauschanahs un zihninus ar kulakeem;

2) ne-attaut nekahdas trofshuainas kauschu sawirnefchanahs, pee kam wineem wajjadfigas reisās jasanu palihgā pagafia walbiba un weetige eedshwotaji;

3) bei kaweſchanahs zaur ihpaſchu weſtneſi paſinot aprinka preeſſchneeka palihgam tai gabijnmâ, kad uradnifu un pagasta waldbibaš puhlineem nebuhtu eeſpeh- jams, nekahrtibu aiſkawet;

4) aprinka preeſſchneeka palihgeem eepreeſſch dot ſinu pahr to, ka uradniks dabujis ſinaš pahr noboma- tahm nekahrtibahm, pee fam uradniks tamlihdſâš, pa- gaſta waldbibai peepalihdſot, ſper ſolus preeſſch nekahr- tibâš aiſſargâſchanâš;

5) iſniihziuat wiſâš nepeeklahjigaš un zitaš reebigaš dariſchanâš (par peem. klaijaš netiklibâš, dſehrumu, nekauuigaš lamaſchanahs u. t. t.) uſ eelahm un klai- jaš weetâš;

6) ne-atkaut uſ eelahm uſ naudu ſpehlet kahrtiš, kauliaus, rakſiš waj ehrgliš u. t. t.

§ 24. Uradnikeem peenahkâhš, uſraudſibu weſt pahr traf- teeru eeſtahdehm, eebraukſchanâš weetahm, dſehreenu pahrdota- wahm un zitahm, ar ſtipreem dſehreeneem tirgojoſchahm eetai- ſehm*). Šchâi noluhkâ wiini rangahš uſ to:

1) ka minetâš eeſtahdêš nekahbš nedarbš, ſirihdiuſch, kauſchanahš, nepeeklahjiba un zitaš nekahrtibaš, kaš trauzê klufunnu un meeru, nenahk preeſſchâ;

2) ka fahrſchu- un kaulinu ſpehles u. t. t. neteek atkautâš, kâ ari neſchkiſtaš ſeewetes peeturetas;

3) ka tirgoſchanahš ar ſtipreem dſehreeneem zitadi uenoteek, kâ no **pulkſten 7cem rihtâ khdſi pulkſten 10cem wakarâ**, un ka pahrakâ laikâ eeſtahdeš ir ſlehtâš;

*) Stipru dſehreenu pahrdofchana pa maſeem mehreem noteek: 1) preeſſch dſerſchanaš turpat uſ weetas un neſchanaš projahm: a) reak- teeru eeſtahdêš, eebraukſchanaš weetâš un frogôš; b) aluš pahrtotawâš; c) temporarâš iſſtahdêš; d) pagrâbôš preeſſch tirgoſchanahš ar ſtreewijaš wiſneem; e) ſtanziſu namôš un dſelſzelu buſetêš, un 2) tifaſi preeſſch ne- ſchanaš projam: a) iſ brandwiſna pahrdotawahm; b) iſ wedroju pahrdota- wahm; c) iſ wiſna pagrabeem; d) iſ pagrabeem preeſſch tirgoſchanahš weemweenigi ar ſtreewijaš wiſneem.

4) ka trakteern eestahdēs, brandwihna-, wedroju- un alus pahrtotawas, wihna pagrabi un temporari ſchenkt ir ſlehgti pa pagasta ſapulſſchu laiku;

5) ka taiš eestahdēs, kuras preekſch dſehreenu pahrdoſchanas tikai neſchanai projam ir atwehrtas, t. i. brandwihna pahrdotawās, wedroju pahrdotawās, wihna pagrabōs un pagrabōs preekſch tirgoſchanahš weenweenigi ar ſtreewijaš ogu-wihneem preekſch neſchanas projam u. t. t., nenoteef nekahda pahrdoſchana preekſch dſerſchanaš turpat uš weetas.

§ 25. Uradniki uš to luško un pahrleezinajahš turpat uš weetas lauku weetas, ka preekſch meera un droſchibaš uſtureſchanaš eerihkotahš waktiš un naktiš patrolaš ſtingri teef iſdaritas, un peepraſa, ja atron ſchai ſinā palaidnibu, no pagasta wal dibaš, lai manitahš nekahrtibaš teef atbihditaš pee malaš.

§ 26. Stad fabrikās, industriju eestahdēs un zitāš tamlihdſigāš weetas nekahrtibaš iſzehluſchahš, tad uradnikeem taš beſ kaweſchanahš japaſino aprinka preekſchneeka palihgam, tamlihdſiāš no ſawas puſeš ſperot ſoluš, lai iſdibinatu, kuri tee wainigece pee ſchilm nekahrtibahm, waj wiinu zehleji.

§ 27. Uradnikeem peenahſtahš, uš to randſiteeš, ka wiinu eezirknōš neteef pahrdoti un iſplatiti: grahmatas, lapas, kraſſojumi un bildeš, 1) kuri naw atwehleti no zenuſas, un 2) it ihpaſchi wiſi rokrakſtu raſchojumi. Pee tam uradnikeem wajaga ar ſewiſchku uſmanibu luškot uš tirgoſchanoš ar grahmatahm, awiſehm un bildehm, kura teef kopta zaur aptahrtneſaſchannu waj iſ temporarahm pahrdotawahm, un ihpaſchi no tam pahrleezinateeš, waj pahrdewejam ir wajadſigā atlanja no gubernas: waj aprinka wal dibaš.

§ 28. Pee klaijeem nelaimēš atgadijumeem, kā par peem.: unguš-grehkeem ſahdſchāš, muiſchāš un mahjāš, fabrikāš un industriju eestahdēs, meſchōš un laukōš, kā ori pee pluhdeem un kugu poſtā eeſchanaš, uradniki ſper, tamlihdſiāš zaur ſewiſchku wehſtueſi to paſinodami aprinka preekſchneeka palihgam, beſ kaweſchanahš wiſuš wajadſigōš ſoluš, lai nelaimēš gadijumu nobeigtu un nelaimigajo mantibu glahtu.

§ 29. Štad uradniki manitu, ka jebkādš ne-ispilda toš aissargaschanahš preekschraštus, kuri zaur likumu, waj zaur gubernatoru obligatoriskahm pawehlehm doti pret uguns-grehkeem, tad wini, beš ka personigi isdaritu jebkādus nolehmumus, to dara šinamu pagasta waldbai un pasino šewišķi šwarigōš gadījumōš aprinka preekschneeka palihgam.

§ 30. Weetigo eedšihwotaju personigahš drošhibas aissargaschanas šinā uradniki rangahš uš to:

1) ka namōš, šehtšwidōš, eelās, platšhōš, — wahrdu šakot, tahdās weetās, kur zilweki beeschi ušturahš, neteek šchauts;

2) ka neweens ne-eedrošchinahš, tahdās weetās uguni kurt, kur waretu buht bailes, ka uguns-grehķš ne-izelahš;

3) ka namu preekschšahwi, kureem ir tahdi mahj'lopi, kaš zilwekeem kriht wiršū, waj kaš plehšigus šwehruš pee šewis tura, toš peešeu waj eeslehdš;

4) ka neweens ne-eedrošchinahš ne-ušmanigi waj pa daudš ahtri braukti pa celahm un platscheem;

5) ka akas, dšili grahwji un eegahšumi, kuri atrodahš pee šahdšchu celahm un brauzameem zekeem, teek apšehtoti, — pirmahš ar aku kastehm iš bakkeem, tee žiti ar šklaudahm waj pihtahm sehtahm;

6) ka neteek atkauts, zilweķuš želt pahri upehm, esareem un diškeem ar wezahm, šabrukūšchahm laiwahm un prahmjeem.

§ 31. Uradnikeem pecnahķahš, uš to rāudšitees, ka neweens žekus nepahrrok, un ka seemas želi zaur klaijumeem, šchtepehm, leeleem esareem un upehm ir apšihmeti ar šahrtihm waj koku šareem.

§ 32. Pahr pahrkahpumeem, kuri isteikti pagahjušhōš §§ (21.—30.), uradniki ne-ušnem nekādus protokolus, bet šper šokuš, lai pahrkahpumu aiskawetu un dara to beš kaweschanahš šinamu aprinka preekschneeka palihgam, pecdodot tiklab wainigōš, kā ari wišn to, zaur to šcho waina war tikt peerahdita.

Peešihme: Protokoli ir ja-ušnem tikai šchahdōš gadījumōš:

1) kad pahr manito pahrkaphumu nekahdâ zítadâ
wihšê newar dabut droščas sinas;

2) kad uradnikam ir sinams, ka aprinka preekšč-
neeka palihgs ir issuhtits jeb atrodahs attahlá
weetâ, bet pahrkaphums peeprasa, beš kawescha-
nahs dabut droščas sinas, un

3) kad tas, kursch peekerts pee pahrkaphuma, peepra-
šitu, lai protokols teef usnemtš leezineeku klast-
buhščhanâ.

§ 33. Pahr semneeku masahm noseedsibahm, par kurahm
wini stahw sem atbildibas pehz pagasta teefu spreedumeem,
uradniki pasino weetigajam pagasta wezakam, lai schahds no-
lehnumš teef taišihtš.

III.

Uradniku peenahkumi noseedsibu aissargaschanas un aiskaweschanas sinâ.

§ 34. Uradnikeem peenahkahs, personas paslepen usluh-
lot, no kurahm war domat, ka tahs isdara noseedsibas, un
kuras stahw sem polizejas ufraudšibas.

§ 35. Uradnikeem ir teesiba, pahrleezinates no peenah-
zeju identitates un peeprasit, lai wini parahda jawas legiti-
mazijas, kad peenahzeji neveeder pee tahs weetas pastahwiga-
jeem eedšihwotajeem. Kad peenahkuschahs personas kahdas
deenas paleef tai weetâ un nekahdas legitimazijas newar us-
rahdit pahr sawu dšihwes fahrtu, waj pahr sawu personibu,
kad ari tikai zaur tizamu weetigo eedšihwotaju apleezibu, newar
dot nekahda peerahdijuma, tad uradnikeem peenahkahs, winas
suhtit pee aprinka preekščneeka palihga, lai ar teem dara, kâ
sinadams.

§ 36. Uradnikeem peenahkahs, us to raudsitees, ka winiu
eezirndš neslehpjahs behgli, bespašigi un pamukuschi karewi.

§ 37. Behgkeem, bespašigeem un pamukuscheem kareweem
dšenotees pakal, uradniki nepaleef wiš ween sawa eezirkna robe-
ščâš. Apzeetinatos wini peefuhta sem konwoja jeb pawadibas

aprinfa preefchneeka palihgam, lai tas ar teem dara, ka finadams, tamlihdjās wixam pafinodami pahr tahm perfonahm, furas apzeetinateem dewufchās patwerfmi un toš paflehpufchās.

§ 38. Uradniki rangahs uf to, ka winu eezirknōs, kolonijās, lauku weetās, uf gada-tirgeem, basarōs un uf zekeem ubagi newafajahs apkahrt, pee kam wini toš no ſcheem laudihm, kurti nepeeder pee weetigajeem eedſihwotajeem, un kuru identitate naw apleezinata, nodod aprinka preefchneeka palihgam, lai tas ar teem dara, ka finadams, bet to pahrejo finā, tik drihſ ka tik eefpehjams, iſtahiſta ar mutes wahrdeem, ka lai winus eefahſ dſenat jeb waijat.

§ 39. Uradniki rangahs ſewiſchki uſmanigi uf trakteeru eestahdehm, eebraunſchanaš weetahm un zitahm cetaiſehm, kurās tirgojahs ar ſitpreem dſehreeneem, un kurās, pehz launſchu walodahm, allaſch teef pahrdota noſeedſigi eeguhtā manta. Akurat tāpat wini rangahs uf tahdas mantas pahrdofchann uf tirgeem, basareem un gada-tirgeem un ſper wiſus waijadſigos ſolus, lai iſdabutu tahs perfonas, furas ar ſagtu lectu wirſchann nodarbojahs, ar to peknu dſihdamas jeb deeniſchku maiſi peluidamahs.

§ 40. Kad kahdā eezirkni eeronahs ſaglu, framplauſchu waj laupitaju banda, tad uradniki beſ kawefchanahs pahr to paſino aprinka preefchneeka palihgam, tamlihdjās luhkodami iſdabuht ſchihš bandas paflehpwtawu un ar weetigo eedſihwotaju un, ja waijadſigs, meſcha ſardses palihdſibu nopuhledamees, tahs perfonas apzeetinat, iſ kurahm ſchi banda ſaſtahw.

41. Kad uradniki dabon ſinat, ka pret kahdu tiziš draudets, waj kad jebkahdai lauku weetai, kahdam namam waj perſonai breeſmas gaidamas no lanneem laudihm, waj kad kahda noſeedſiba teef ſagatawota, — tad uradnikeem peenahkahs, beſ kawefchanahs tai perſonai, kurai breeſmas gaidamas, to paſinot un ſpert wiſus waijadſigos ſolus, ka lai teef aiſkawets, ſagatawoto noſeedſibu iſdarit, un ka wainigeem teef apzeetinatt.

§ 42. Lai buhtu pcepalihdſigi, iſdabut priwatperſonun nonahweſchanaš, eewainoſchanaš un zitaš weſelibaš apſkahdeſchanaš, zaur ko nahwe eestahjuſees, uradniki uf to rangahs, ka peepeschi miruſſchee, paſchſlepkawas un uf zekeem, lankeem,

meschôs un upês atrasti lihki neteef apglabati bej aprinka preefschneeka waj wina palihga atwehles. Pee tam uradniki nopuhlshs, issinat, kas miruschais par tahdu bijis, sem kahdeem apstahkkeem tas miris, un waj naw eemesla, domat, ka winisch no kahda tizis nojisits waj nogiftets, jeb ka winisch pirms nahwes dabujis siteenus, tizis mozits un wahrdsinats, jeb pee ta ziti kahdi waras darbi tikufchi pastrahdati.

§ 43. Uguns-grehta gadijumâ uradnikeem waijaga puhletees, issinat, no kuras weetas un kâ uguns eesahkusees, zaur to ta iszehlusees, un waj us kahdu naw domas, ka tas dedsinaschanu isdarijis ij wiltibas waj paradu deht.

§ 44. Uradniki, kad wini dabujuschi simu, ka kahda noseedsiba isdarita, ahr to pasino aprinka preefschneeka palihgam, un pehz tam isdabou, kâ noseedsiba tikufi isdarita, eefsch kam wina ihwaschi pastahwejusi, un isklauschina pehz eespehjas jo skaldri, kura deenâ un kura laikâ ta isdarita, kas zaur scho noseedsibu zettis, us kura kriht domas, un sper solus, lai neustizamos apzeetinat un isdaritahs noseedsibas pehdas apjargatu. Wisas schis sinas teef krahtas zaur klauschinaschanahm bej protokoln usnemischanas un nodotas aprinka preefschneeka palihgam (IV. peelikumš).

§ 45. Gadijumâ, kad isdara kahdu no tahm noseedsibahm, kuras scheid peefleetâ šarakstâ (II. peelikumš) minetas, uradniki, katrs sawâ eezirkni, bej kaweschanahs un ne wehłaki nekâ 24 stundas pehz simu dabuschanas pasino pahr to aprinka preefschneeka palihgam un profurora palihgam.

§ 46. Isklauschinaschanas isdarot, kad noseedsibas notikusjas, un noseedsneekeem dšenotees pakal us karstahm pehdahm, uradniki nepaleef wis sawu eezirknu robeschâs ween, bet scho pakaldsihschanos turpina ari šweščôs eezirknôs, kamehr naw bijis eespehjamš, pakaldsihschanos atdot weetigajeem polizejas špehkeem. Stad uradniks tahdu pakaldsihschanos usfahi, winam waijaga pahr to zaur ihwaschu wehsineši pašnot aprinka preefschneeka palihgam.

§ 48. Ar preefšā-ismeklešchanaš eefahkumu zaur aprinkā preefšchneeka palihgu un ar šchi beidsamā eeraschanaš noseedsibas weetā nedrihkst uradniku pakalklauschinaschanaš darbiba nekahdā wihšē isbeigtees, un teef turpinata, sem profuroru, winau palihgu waj aprinkā preefšchneeka palihga wadibas, tik ilgi, lihds kamehr pee noseedsibas isdarischanaš wainigee waj laupitā manta naw isdabuti, jeb lihds kamehr uradniks naw dabujis sinu, ka tahkafa pakalklauschinaschana teef usluhkota par newaijadfigu.

§ 49. Bihds kamehr aprinkā preefšchneeka palihgs atnahš tai weetā, uradniks war to, uš kura kriht domas, ka winsch noseedsibu isdarijis, tikai schahdōs gadijumōs apzeetinat:

1) kad tas, uš kura kriht domas, tizis atrasts, noseedsibu isdarot, waj tuhliit pehz tam, kad to isdarjis;

2) kad ta persona, kura sem noseedsibas zeetusi, waj azu-leezineeki taišni uš to personu aifrahda, kura noseedsibu isdarijusi;

3) kad pee ta, uš kura kriht domas, waj wina dšihwofli teef gaischas pehdas no noseedsibas atrastas (par peem. ašinu pleki, zihnina šihmes pee meefahm un apgehriba, kad ari tikai dala no laupitahš mantas u. t. t.);

4) kad leetas, kuras der par noseedsigā darba peerahdijumu (par peem. zirwis, kas aismirts noseedsibas weetā, zepure, kura tur atrasta, nasis, kuresch notraipits ar ašinihm u. t. t.), tam peeder, uš kura kriht domas, waj pee wina teef atrastas;

5) kad schaubigā persona mehginajusi behgt, waj pehz behgšchanaš tikusi šakerta;

6) kad tam, uš kura kriht domas, naw pastahwigas dšihwes-weetas waj grunts ihpašchuma.

Paħr katru apzeetinaschannu uradniks usnem protokolū (art. 42.—45., kriminalprozeseš likums, XV. sehj., 2. dala, isdewums no 1876. g.).

§ 50. Bihds kamehr aprinkā preefšchneeka palihgs tai weetā aifnahš, uradnikeem iv teesiba, eedšihwotaju namōs un zitās mahjweetas pahmeklešchanaš un leetu atnemschannu isdarit tikai tai gadijumā, kad pehz sinahm, kuras wineem peenahkufšas, domas

pilnigi ir nodibinātas, ka šāds apvainoto veetās laupitā manta waj darba rihki, ar kureem nošedšiba tikusi isdarita, ir paslehtti, un kad pee tam ir cemešs, domat, ka wišs waretu tikt noglabāts lihds aprinkā preekschneeka palihga atnahšchanai. Iskratišchanas un leetu atnemšchana teef no uradnikem isdaritās diwu pee tam peesanktu peršonu un nama šainneeka klast- buhšchanā, un kad šchis beidsamais naw mahjās, wina laulatai draudšenei (kad wišch ir prezejees) waj zitam kahdam no wina wezakeem nama peederigeem klast esot. Bahr iskratišchanas isdarišchanu uradniki usnem protokolū uš 38. artikela pamata, kriminalprozešes likumā, XV. sehjumā, 2. dalā, likumu krah- jumā (skat. IV. peelikumā), kursch ir japaraksta no uradnika, no pee tam peesankteem leezineekeem, no nama šainneeka waj no tahs peršonas, kura ispilda wina weetu pee iskratišchanas. Kad pee tam peesanktahs peršonas, waj weena no winahm, un kad ari nama šainneeks waj ta peršona, kas wina weetu is- pilda, nemahk rakstīt, waj kad šchi beidsamā peršona leegtos, protokolū parakstīt, tad tas teef protokolā no uradnika aplee- zināts.

§ 51. Kad ta peršona, kura sem nošedšibas bija zeeutji, waj jebkahds no leezineekeem israhdahs par gruhti šaslimušču, un ir jabailojahs, ka šchi peršona mirs pirmš aprinkā preeksch- neeka palihga atnahšchanas, tad uradnikem šchahdā gadījumā ja-usnem protokolš, kurā ir ja-eeraksta protokola pagatawoscha- nas gads, mehuesis un datums, ja-aishahda uš apprasamā gruhto šlimibas stahwofki un peh; tam wišs tas jasaraksta, to apprasamais ir šazijis. Šchis protokols teef parakstis no uradnika un no apprasamohs peršonas, un kad šchi peršona nemahk rakstīt, waj, jawa šlimibas stahwofka dehl, to nepa- špehj, tad šchee apstahkti teef protokola beigās apleezināti no uradnika.

§ 52. Wiji usnemtee protokoli (§§ 49., 50. un 51.) teef no uradnikem stahditi preekschā aprinkā preekschneeka palihgam.

§ 53. Kad eezirkni teef šhmes ušetas no jebkahdas no- šedšibas, kuras šcheit peesleeta šarakstā (III. peelikumš) ir is- teiktās, tad uradniki pahr to beš kawešchanahs pašino aprinkā preekschneeka palihgam, weetigajam profurora palihgam un

ſchandarmu ofizeerim, un kad beidsamā naw, gubernas ſchandarmu pahrwaldeſ preekſchueekam.

§ 54. Schais leetās uradniki iſdara pakakmekleſchanaſ un klaiſſiſchinaschanaſ pahr notikuma faſtahwu tikai pehz ſewiſchſchahm pawehlehm ſchaj ſinā no aprinkā preekſchueeka palihga, prokurora palihga waj ſchandarmu ofizeera, iſnemot tikai awainoto apzeetinaſchannu, kà ari iſkratiſchannu un uſnemſchannu iſdarisſchannu taiſ gadijumōſ, kuri iſteikti ſchihs iſtrukzijaſ §§ 49. un 50.

§ 55. Gadijumā, kad apzeetinatū tahdaſ perſonaſ, uſkurahm kriht domas, ka tahſ iſdarijuſchāſ noſeedſibaſ, un kad tahſ paleekamaſ ſem apſardſibaſ (§ 51.), kà ari gadijumā, kad apzeetinatū tahdaſ perſonaſ, kuraſ minetas ſchihs iſtrukzijaſ §§ 35. un 36., uradniki uſ tam luhko, ka ſchee areſtanti teek iſfuhtiti ſem peeteekoſchu ſargu apſardſibaſ.

§ 56. Uradniki rangahſ ari uſ to, ka apſardſiba pee pagasta walſchu zeetumeem teek uſtūreta ſahrtibā. Kad wini pee tam pamanitu ſahbu neſahrtibu, tad tee peepraſa no pagasta waldeſ, lai ta ſper ſoluſ, ka pamanitee truhkumi teek nowehrſti.

IV.

Uradniku ſewiſchki peenahkumi.

a) Meſchu ſtatuta ſinā.

§ 57. Kad uradniki, apzelojot ſawu eezirkni, pamana, ka ſtrona meſchā patwarigi zehrt malku, tad wini ſper ſoluſ, lai to aiſkawetu un wainigoſ apzeetinatū, pehz tam, kad tee meſcha ſardſei paſinojuſchi pahr malkaſ zirſchannu. Kad wini no jebkaha dabou ſinu pahr to, ka malkaſ ſahdſiba uodomata, tad tee pahr to paſino meſcha ſardſei.

b) Dſehreenu- un buhwes ſtatuta, kà ari noſazijumu pahrkaphuma ſinā pahr tirdſueezibu un lauſchu weſelibu.

§ 58. Kad ſahds uradnikſ perſonigi, waj pehz ſinahm, kuraſ tam peenahkuſchāſ, atradihs, ka wina eezirkni noſazi-

jumi pahr tirdsneeziibu ar dšhreeneem, pahr buhweš buhšchanu, pahr lauschu weselibu un nošazijumi pahr tirdsneeziibu wispah-rigi teef pahrkahpti, tad winsch pasino, bes ka patš spertu jeb-kahdus šokus, pahr no wina atrasteem pahrkahpumeem apriņka preefšneeka palihgam.

c) Muitaš statuta šinā.

§ 59. Weetāš, kuras peerobescho zita hm walstihm, ir uradnikem tee, kuri wed konterbandaš prezes, jadsenā un ja-apzietina, pee kam wineem šchai šinā jarihojahaš zeeschi pehž šchahdeem nošazijumeem:

1) Kad uradniki dabou šinu pahr kahdu šlepenu pretšchu nogulbitawu waj kahdu konterbandaš krah-jumu, tad wineem peenahkahš, bes ka personigi stahtos pee konterbandneeku apzietinašchanaš, bes kaweschanaš wišas tahdaš šinaš pawehštit robesčas šardses tuwakam kordonam.

2) Kad uradniki nejauschus useet konterbandu, waj šastopahš konterbandneekem, un teem naw eespehjamš, pahr to pasinot robesčas šardsi, tad wineem peenah-kahš, dšenat un apturet tiklab konterbandneekus pašchus, kà ari konterbandaš prezes, ja tikai winu taišnee peenahkumi toš no tam ne-aikawetu. Pee tahdahm dšenašchanaš uradnikem wajaga, kad ir eespehjamš, robesčas šardsi šaukt palihgā zaur šchahweeneem un uš zitu kahdu wihi.

3) Wišu, kaš no uradnikem tiks apturets 7 werstu isplatijumā no robesčas, to šarpā ari šchirtu, kà ari wedejus un nesejus, wajaga uradnikam stahdit preef-šchā robesčas šardses tuwakam kordonam, peeprasot, lai bes kaweschanaš wišu aptureto pawada uš muitas waldi, uš kureni ari uradnikem pašcheem, kuri konter-bandu apturejušchi, ir ja-eet lihdsā, kad winus nesaž ziti deenesta peenahkumi.

d) Reserwas eesaušchanaš šinā.

§ 60. Uradnikem peenahkahš, katrā laikā šmalķi išinat armijaš reserwistu škaitlu un dšihweš-weetu, kuri winu eezirkni

dijhwo, un proti tahdā wihsē, ka wini arweenu jo projam krahi
finas pahr teem, kas wina eezirknī no janna peenahk klah̄t un
iſ' ta iſtahjahs, kas ſawu deeneſta laiku nodeen un nomiruschi.

§ 61. Kad no weetigahs polizejas waldeš ſewiſchka pa-
wehle teef iſlaiſta pahr reſerwiſtu ſaſauſchānu aktiwā deeneſtā,
tab uradnikeem waijaga beſ kaweſchanahs teem atwakināteem
ſalbateem, kaš wina eezirknī dijhwo, pahr to paſinot:

a) ka wineem jaturahs gataweem, uſ pirmo pageh-
rejūnu beſ kaweſchanahs eeraſtees aprinkā kareiwu
preekſchneeka pahrwaldē ar tahm eeſauſchānas kahr-
tīm, kaš wineem eedotaš;

b) ka wini minetā pahrwaldē eeronahs tai terminā,
kuzſch ir iſteiktš atlaiſchānas biſetē;

c) ka tee, kuzi kareiwu preekſchneeka pahrwaldē weh-
laſu eeraſtoš, nekā iſteiktā terminā, tiſš palikti ſem ſoda;

d) ka wini, kad tee leegtoš eeraſtees un kad tee
pabehtu, pehž wina ſakerſchānas tiſtu nodoti kara
teefai par behgkeem;

e) ka katram atwakinātam, kaš dodahs uſ aprinkā
kareiwu preekſchneeka pahrwaldi, waijaga buht labam
apgehrbam un labeem apahweem.

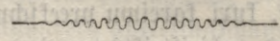
§ 62. Pehž tam, kad ſanehmuschi pawehli pahr eeſauſ-
chānu, uradniki rangahs nepeekufuſchi uſ to:

a) ka pagasta wezafee un wina palihgi, kuzi no
waldibaš aiſſuhtiti uſ paſta- un zitaſm ſtanzijahm,
kā ari uſ norahdito zeku punktehm, kur nodakāš ees,
peepalihdſ, ka minetahs nodakāš un ari tahs perſonaš,
kaš ir iſſuhtitaš eeſauſchānas leetāš, war ſawu zeku
beſ kaweſkeem turpinat;

b) ka pagasta wezafo palihgi, kaš aiſſuhtiti uſ no-
rahdito zeku punktehm, apgahdā kortekuš preekſch zaur-
eijoſchahm nodakahm, it pehž tam, kā taš teem eepreekſch
noſazitiš no ſaweem preekſchneekem, kā ari uſ to
luhko, ka preekſch ſcho nodaku gahjeeneem iſ' uſ trim
wiſhreem wiſadā wihsē laba podwoda teef ſuhtita, un
ka wini, ja peetruhtu ſirgu, tuſlit paſchi ſper ſokuš,
ka lai ſirgi teef apgahdati, pee kam wineem pee laika

no ſaweem preeſchneekem ir ja-iſluhdſahs ſinaſ pah
to, no kureneſ teem tahdi ſirgi ir ja-peegahdà;

e) ka no pagasta wezako palihgeem, kaſ aiſſuhtiti
pee upju pahreijamahm weetahm, weenſ atrodahs tai
punktê, fur zelahs pahri pahr upi, beſ ka no tureneſ
aiſeetu projam, eekamſ otrſ atpuhſchahs, ka winſch
peepalihds, ka pahrzelfchana noteek ahtri un beſ kah-
deem kawekkeem, un ka wiſi gruhtumi pee tam teek
atbihditi pee malaſ, atgahdajoteeſ to, ka par maſako
pahrfſtatijchanoſ ſchai ſinà tiſſ wainigee beſ kahdaſ
ſaudſefchanaſ ſaukti pee atbildibaſ.

Saraksts

pahr noseedšibahm, kuru isdarīšanas dehl uradnikem peenah-
tāhs pašinot tiklab aprinkā preekschneeka palihgam, kā ari pro-
kuroora palihgam, fastahdits pehz šodu likuma grahmatās no
1885. gada.

I. Kad uradniku ezirknōs apatšhā isteittee noseedšigi
darbi isdariti, uradnikem 24 stundu laikā, ūkaitot no ta
brīhšhā, kad wini dabujuschi sinu pahr to, japasino tiklab
aprinkā preekschneeka palihgam, kā ari prokuroora palihgam.

1) Deewa saimoshana un tizibas gahnīshana (176 lihdf
183 šodu likuma grahmatā).

2) Šwehtuma apsmeechana (210—217), isnemot to gadi-
jumu, kad šchi noseedšiba isdarita no garīdsneekem un basnīzas
kalpeem (218).

3) Basnīzas aplaupīshana, t. i. basnīzas leetu un naudas
sagšhāna, tiklab is basnīzahm pašchahm, kā ari is kaplītšchahm,
gehrblambareem un zitahm pastahwigahm waj pagaidu glaba-
tawahm, kad ari winaš atradahš ahrpuš basnīzas ehkās
(219—233).

4) Kapu ufraknāshana un lihku aplaupīshana (234—235).

5) Wiltotu ukāšu waj preekschrakstu un zitu no waldbības
islaistu papihru pagatawoshana (291—301).

6) Papihru waj leetu sagšhāna is teeshahm, šihmju un
seegetu nopleshchana un isnihzinaschana, kuras uš waldbības
pawehli isliktas waj peeliktas (303—307).

*) Peeliktums I., kurā ir ruma no uradniku atbildības, šheit nar
nodrukats, tamdehl ka wina šaturš zitai publikai ir no masakas wehrtības.

7) Zectumu uslaufchana, apzectinato fleyena aifwefchana un behgichana (308—317).

8) Babehgufchu faldatu flehpfchana (528—531).

9) Sihlas naudas pakaltaiifichana (556—568);

10) Walfts-kreditpapiheru pakaltaiifichana (571—577).

11) Schtempelpapihera pakaltaiifichana (579—581).

12) Draudeschanas ar eerotfcheem rokã un pretoschanahs meschu eerehdneem un meschu fardsei zaur apbrunotu laufchu fawirknoifchana waj ar winu flaiju waru un ar nekahrtibu (823—824).

13) Nonahwefchana (1449—1471).

14) Baschfleykawiiba (1472—1479).

15) Kroplofchana, ewainofchana un ziti wewelibas apfkahdejumi.

Peefihme: Kad fahdam weeglas wahtis, weeglt kroplojumi un pehz fawa mehra ne-eewehrojama wewelibas apfkahdeschana padariti, tad uradniki pasino pahrtu, if pehz peederibas, tikai tad, kad ewainotã persona mardito luhdsahs (1477—1496).

16) Diwlanjas (dueki) (1497—1510).

17) Masaf nekã 7 gadu weza behrna islikfchana waj atstahfchana tahdãs weetãs, fur nebija sagaidams, fa winschtis atrãtis no zitahm personahm (1513—1516).

18) Kahda ziweka patwariga atstahfchana breefmãs un palihdsibas leegfchana fahdam, fas nahwei tuwu (1517—1521).

19) Meitru un feerwu peewareschana, waraspegulefchana un pawefchana, bet tikai tai gadijumã, kad uradnikam pahrtu ir fuhdsiba peenesta, waj nu no apwainotahs personas pãfchas, waj no winas wezakeem, aifbildneem waj personahm, pee furahm wina teef apgahdata (1523—1533).

20) Patwariga brihwibas laupfchana zaur jebkafdu priwatpersonu (1540—1544).

21) Draudeschanas pahrtu furahm nojeedfihahm uradniki ne zitadi, nekã uf apdraudeto fuhdsibu fper solus (1545—1548).

22) Kãtrẽs usbruzcens ar waru fwefcheem laufeem, nammeem waj zitai nekufstinamai mantai ar peefawinafchanahs nomoni, pat tad, kad tee, fas usbruzceenu idara, domajahs, fa

teem esot teesiba, scho mantibu dabuht par ihpafchumu waj preeksch leetaschanas.

Beesihme: Leetas pahr sweschas nekustinamahs mantas peesawinaschanos bes waras neteef zitadi aiskahrtas, nekà uf apskahdetà sühdsibu, un uradniks noraida sühdsjetaju pee aprinka preekschneeka palihga, bes ka pats sper jebkahdus folus schai sinà (1601—1605).

23) Tihfchas uguns-peelikschanas (1606—1615).

24) Laupischanana ar waras darbeem (1627—1636).

25) Weenfahrscha laupischanana (1637—1643).

26) Sahdsiba.

27) Strahpschana.

II. Stad eezirkni jebkahda zita noseedsiba isdarita, kas schai farakftà naw mineta, tad uradnikam ir par ne-atlaischamu peenahfumu, pahr to bes kaweschanahs passnot, bet weenweenigitikai aprinka preekschneeka palihgam, un spert folus preeksch leetas fastahwa ismekleschanas un isklauschinaschanas tikai tad, tad waldiba to usdod zaur fewisfchahm pawehlehm.

S a r a k s

pahr tahm noseedsibahm, kuru isdarischanas dehl uradnikeem peenahkajs pasinot tiklab aprinka preekschneeka palihgam, ka ari weetigajam schandarmu ofizerim, bes ka wini paschi, kad teem naw fewischkas pawehles preeksch tam, jebkahnus solus spertu schai sinâ.

1) Katra launprahtiba un katrs noseedsigs darbs pret Kunga un Keisara dshiwibu, weselibu un godu, un katrs launs nodoms, Winu nogahst no trona, Tam laupit brihwibu un angstako waru, waj aprobeSHOT augstakajs waras teesibas, waj padarit jebkahnus waras darbu pee Wina swehtitajs personas.

Ikweena launprahtiba wisos augschminetos nodoms teef usluhkota par pateesu noseedsibu, ne tikai tai gadijumâ, kad wainigais jau taisijis mehginajumu preeksch sawu noseedsigo nodomu isdarischanas, bet ari tad, kad winsch zaur to, ka kahdam zitam lika preekschâ, lai pee tam peedalajs, waj zaur to, ka preeksch schi noluhka eerihkoja sawehreschanos waj sabeedribu, waj zaur to, ka eestahjajs kahdâ tahdâ sabeedribâ un sawehreschanâ, waj zaur to, ka ar mutes wahrdeem waj zaur rakstu isteiza sawas domas un sawus nodomus, waj us kahdu zitu wihji bija spehris solus preeksch jebkahnus sagatawojchanas schai sinâ (242).

2) Launprahtibas un noseedsigi darbi pret Trona mantineeka, waj Kunga un Keisara Paulatahs Draudsenes, waj Keisara Nama zitu Dozeklu dshiwibu, weselibu, brihwibu, godu un Wisangstakahm teesibahm.

3) Rakstītu waj drukatu grahmatu waj nobildejumu pagatawoščhana, isplatīščhana un usglabaščhana, ar nodomu, ņazelt nezeeniščhanu pret augstako waru waj Keisara personigahm ihpaščibahm un **Wina** walsts waldiščhanu (245).

4) Nekaunigu, ķehsijosču wahrdu isrunaščhana pret **Kungu** un **Keisaru**, kà ari klaijās weetās islikto Keisara **Majestetes** statuju, krahšč'tehlu un zitu ustahdijumu nodomata apskahdeščhana, pahrgrosiščhana waj ņapostiščhana (246).

5) Rakstītu waj drukatu grahmatu waj nobildejumu pagatawoščhana un isplatīščhana, kuras ir ķehsijosčas preekšč **Tronamantinceka**, **Kunga** un **Keisara Paulatahs Draudsenes** waj ziteem Keisara **Nama** Lozeķeem, kà ari nekaunigu, ķehsijosču wahrdu isrunaščhana, kad ari ais muguras, pret **Winu** personahm, teesibahm un godu, un **Winu** nobildejumu nodomata klaija ķehsiščhana (248).

6) Dumpis pret augstako waru, t. i. dumpis us norunaščhanu un ņaswehreschanos pret Keisaru un walsti, nodoms, waldbibu wiņa walsti waj kahdà winas daķa apgahst, waj waldbiās formu waj no likumeem noņazito trona mantosčhanas kahrtibu pahrgrosit, un ņaswehreschanahs eerihkosčhana ņhim noluhkam, waj peedalīščhanahs pee jau eerihkotas ņaswehresčahanahs waj eerotišču krahščhanas, usglabaščhanas un isdališčhanas un zitahm ņagatawoščhanahm us dumpja (249).

7) Rakstītu un drukatu ņludinajumu, usaižinajumu waj grahmatu waj nobildejumu pagatawoščhana, isplatīščhana un usglabaščhana, ar noluhku, ņamuņinat us dumpja waj klaijās nepaklausibas pret augstako waru (251).

8) Rakstītu un drukatu grahmatu pagatawoščhana, isplatīščhana un usglabaščhana un klaiju runu turesčhana, kuras nopuhlejahs, augstakahs waras teesibu ne-aiskahribu noleegt un padarit ņchaubigu, waj no walsts likumeem noņazito waldbiās formu un trona mantosčhanas kahrtibu nekaunigi ņmahdet (252).

9) Žebkahdu ņlepenu ņabeedribu un aisleeltu ņapultišču ņastahdiščhana jeb eerihkosčhana (318—324).

10) ņausmu isplatīščhana starp laudihm, kuras weetigos eedņihwotajus eekarņe un ņamuņina us nepaklausibu pret waldbibu.

11) Virgoſchanahs ar aiſleegtahm grahmatahm, krahſoju-
meem un nobilbejumeem (inſtrukzijas § 27.).

12) Lapu, grahmata un bilſchu iſplatiſchana zaur iſſuhti-
ſchanu, iſbalſchana, iſkaiſiſchana waj uf zitu kahdu wiſſi, Lu-
rahm ir noſeedſigs, uf nepaklauſibu pret waldbibu waj uf ne-
kahrtibahm umudinoſchs ſaturſ (inſtrukzijas § 27.).

Pa m a h z i b a

uradnikem preekšč isklauschinaschanu isdarišchanas pastrahdatu
noseedšibu un pahrkahpumu šinā.

1) Uradnikem peenahkahš, šinas pahr pastrahdatahm no-
seedšibahm šmeltees is wišwišadeem un dasch'daschadeem awoteem.

Tahdi war buht:

1. Zaufmas starp laudihm.

2. Slepē peefweestas anonimas wehtules un pee-
rahdišchanas.

3. Kahda leezineeka isteikums, kas naw bijis no-
seedšibas azu-leezineekš.

4. Kahda noseedšibas azu-leezineeka isteikums.

5. Kahdas teefas waj kahda eerehdna sinojums
pahr kahdu pastrahdatu noseedšibu.

6. Apskahdetā isteikums waj šuhšsiba.

7. Taisni personiga pahrleezinaschanahš pahr kah-
das noseedšibas waj minas pehdū buhšchanu, par peem.
kahdas noseedšibas pastrahdaschana uradnika klahthuh-
šchanā, kahda lihka atrašchana, pee ka redsams, ka taš
ar waru nonahwets u. t. t.

8. Wainigā pašcha usdoschanahš par noseedsuceku.

Šif tahl' šcheem awoteem, kas šcheit ir isteikti, war us-
tizetees, tad waijaga pirmajos trihs masat, beidsamos peczus
wairak turet par tizameem.

2) Behz tam, kad uradnikš, turedamees pehz instrukzijas
§ 44. eerahdijumeem, pahrleezinajees pahr noseedšibas buhšchanu,
minas sihmehm un pastrahdaschanas apstahkķeem un, if pehz

peederibas, pasinjois aprinka preekschneeka palihgam un profurora palihgam, winsch stahjabs lihds kahda scho mineto eerehdnu atnahkschanai, sem pagasta waldbibas peepalihdsibas, bes kaweschahanahs pee pakalmekleschanas jeb isklauschinaschanas.

3) Wisu papreeksch ir waijadfigs, apskatit to weetu, kur noseedsiba pastrahdata, isprasit apskahdeto waj leezineeku, un us scho sinojumu pamata puhletees, issinat: ar kahdu noluhku ir noseedsiba pastrahdata, waj weena waj wairak personu to isdarijuschas, waj noseedsiba ir pastrahdata no personahm, kuras weetu un apskahdeto pasina, jeb waj no swebeschahm personahm, un kur waingee wisdroshaki mellejami.

4) Weetu apskatot, kur noseedsiba pastrahdata, waijaga ar fewischku usmanibu luhkot us tahdahm pehdahm, sihmehm un leetahm, kuras war sneegt aisrahdijumlah us wainiga personu. Schai sinâ stingri pee tam jaturahs, ar pilnu usmanibu apluhkot tahs leetas, kuras atstahdas noseedsibas weeta, tiklab apskahdetam peederigahs, ka ari tahs, kuras no wainiga atstahdas, ka par peem. drehbju dakas, jebkahdi darba riski waj kahds eerozis, salaustas, saplofitas waj samaitatas leetas, afins pehdas waj waras darba sihmes, par peem. no kahdas eelauschahanahs, pee kam waijaga puhletees, issinat, kam ihpashchi schihsh leetas peederejuschas. Tas war sneegt aisrahdijumlah us wainiga personu, waj no kurenes winsch ir, un kur tas mellejams.

5) Pee apluhkoshanas ir waijadfigs, wisus ahrigos apstahklus un noseedsibas apkahrtni atstahd pilnigi ne-aiskahrtus lihds aprinka preekschneeka palihga atnahkschanai, un spert solus, ka lai noseedsibas weeta teek afsargata. Kad noseedsiba pastrahdata kahda klaija weeta, kura ir gruhti sargajama, tad waijaga wisas leetas, kuras atrod tai weeta, ruhpiigi salasit, smalki peeshmet, kur katra no tahm atradusees, un wisu waijaga sarakstut diwn peesanktu leezineeku klahbuhshana, kuru wahrds un fahrta ari peeshmejami.

6) Pehz tam ir ta weeta apluhkojama, kura atrodahs apkahrt tai weetai, kur noseedsiba pastrahdata. Kad pee tam buhtu pehdas redsamahs no zilweku kahjahm waj sirgu uageem, jeb waj no ragawu fleedehm waj ratu riteneem, tad waijaga schihsh pehdas ruhpiigi apsegt ar dehleem waj salmeem un sargus

tur nolift klah; kad pehdas tifa atrastās dublōs waj sneegā, tad ir labaki, winas apsegt ar mascheem, ar kurwi, ar wahti u. t. t. Kad pehdas buhtu redsamas ņ celas waj ņ zeka dublōs, puteklōs, smiltis, sneegā waj rasā un ahtri waretu nosust, tad winas wajjaga ruhpiigi apluhkot un diwu peesauktu leezineeku klahbuhšchanā ismehrit; bet kas pee apluhkōšchanas ir atrasts, tas japeefihmē, peeteizot to, kas ihpafchi bijufchi tee leezineeki.

7) Kad pehdas rahdahs, kuras no noseedsibas weetas ņ jekahdu pufi aifwed, tad wajjaga šchihm pehdahm sekot, lai dabutu finat, ņ kuren winas aifwed, un pee tam wajjaga ņ to raudsitees, ka tee, kas šchihm pehdahm seko, it ne buht winas ne-ismim, un ka winu pehdas newaretu tift wehlat pahrmaintas ar tahm pehdahm, kuras warbuht no wainigā atstahtas.

8) Kad, pehdas ņseijot, pret jekahdu teef schaubišchanahs isteikta, waj pee apluhkōšchanas ta nahktu gaismā, tad wajjaga tam, ņ kura kriht domas, atnemt kahdu apahwu, kahduš ratus, kahdas ragawas, if pehz tahm pehdahm. Kad šchihš pehdas lihds aprinka preekschneeka palihga atnahšchanai waretu tift isnihzinatas, tad wajjaga pee tam pee sauktu leezineeku klahbuhšchanā tahs atnemtahs leetas, waj pat ta kahjas, ņ kura kriht domas, pee pehdahm mehrit, if pehz tam, kas tahs par pehdahm; pahr tahdu mehrišcharu ir protokols ja-ņņnem.

9) Kad nelabas domas nahk gaismā, ka jekahdā namā waj jekahdā apdšihwotā waj ne-apdšihwotā ehkā teef paslehpts: kahds darba rihts, ar ko noseedsiba pastrahdata, waj kahda leeta, kas waretu deret, lai wainigo peekertu (par peem. ašinihm aptraipits drehbes gabals waj laupitas leetas), un kad bes tam ir peenemams, ka lihds aprinka preekschneeka palihga atnahšchanai wišs buhs apflehpts waj isnihzinats, tad wajjaga bes kaweschanahs schaubigajā weetā meklet pakal pehz minetahm leetahm. Pee pakalmekleschanas dabutahs leetas ir ja-atnem, kad ari ihpafschneeks jeb nama šainmeeks tahs labprahīgi ne-grib isdot.

10) Šmekleschanai jeb isfratišchanai janoteef diwu pee tam peesauktu leezineeku klahbuhšchanā, un atrastahs schaubigahs leetas ir tāpat winu klahbuhšchanā ja-atnem. Pee is-

mekleschanas waijaga iskratamà dšihwoſka nama ſaimneekam waj kaſdam no wina nama lozekkeem buht klaht, pee kam, kað kaðds ismekleschanu kawetu, winam pa ismekleschanas laiku war ſargus peelikt, jeb tað temporari tapt israidits is dšihwoſka. Bet pahr to, no ka, kur, kaðda eemeſla deht un kura klaht-buſchanà ismekleschana isdarita, kað un kura weetà atraſis, kà ari, kaè tizis atnemts, — pahr to waijaga uſnemt proto-kolu, kureſch wiſeem klaht-eſoſcheem, kað mahſ rakſtit, jaleef preekſchà, lai to paraſta.

11) Kað apſkaðdetais, ſchaubigais waj kaðds no leezineekem buhtu gruhti ſlims, un kað ir eemeſls, domat, ka winſch lihdſ aprinka preekſchneeka palihga atnahkſchanai nomirs, tað tað ja-ispraſa pee tam peefaaktu leezineeku klahtbuſchanà, un wina iſteikums ir jaſaraſta. Behz tam ir ſaraſtis ſkani ja-iſlaſa ſlimajam preekſchà un jadod, lai tað to paraſta; bet kað winſch nemahzetu rakſtit, tað ſaraſtis ir tam no pee tam peefaaktajeem leezineekem jaleef preekſchà, lai to paraſta, kuru winſch ſchai ſinà uſluhgſ.

12) Behz tam, kað nekawejoſcho apluhkoſchanu, ismekleschanu un appraſiſchanu isdarijuſchi, uradnikeem nebuhs ne wiſmaſako eeſpehju atſtaht ne-iſlectatu, wiſwiſadas un daſch-daſchadas ſinað dabuht pahr noſeedſibas paſtrahdaschanas laika brihdi, un kaðdà wiſè ta isdarita un ſem kaðdeem apſtahkkeem, kà ari pahr wainigà perſonu, par peem. pahr wina atnahkſchanas waj aiſeeſchanas laika brihdi, pahr to, uſ kuru puſi tað aiſgahjis, pahr ahrigahm ſihmehm, drehbehm u. t. t., ne-weena iſteikuma, pat ne ta nè, kureſch iſliktoð neezigſ, neturot par maſ eewehrojamu. Wiſas ſchihs ſinað ir jakrahi, beſ ka atteð jeb protokolus ſaraſtitu, weenweenigi ar mutes wahrdeem iſpraſot, un waldbibai ar mutes wahrdeem tað ja-iſſtahta, waj preekſch peeſuhtſchanas aprinka preekſchneeka palihgam no uradnika puſes jaſaſtahta un ja-iſklahta rakſtita ſinojuma formà.

13) Kað nelabaðs domas pahr isdaritu noſeedſibu, no kuras uradniks dabujis ſinu, winam iſleekahs par dibinatahnu, un eemeſli, kuru deht ſchihs nelabaðs domas iſſazitað, zaur krahtajahm ſinahm teef pabaſtiti, waj, kað winſch patſ kaðdu behz no wina krahtajahm ſinahm tura par ſchaubigu, ka tað

pastrahdajis noseedsibu, — tad uradnikam, bes ka sawu schaubischanos ispaustu, daudswairaf solus sperot, ka schaubigajai personai nekās no tam neteef sinams, ka us winas tura nelabas domas, ja-eerihko, ja eespehjams, bes ka pahr to ko ispaustu, ka schaubiga persona pilnigi paslepūs teef usluhkota, un japublejajs, schihš personas uswešchanos, winas satikšmi ar zitahm personahm, winas schihš waj tahš weetas apmeklešchanu paturot azis, kraht wišus sinojumus, zaur ko waretu peekert, ka wina noseedsibu pastrahdajusi, waj peerahdit, ka ispausta schaubischanahs ir nedibinata. Pee tam uradnikam Jasper wiši wajjadfigee solt, ka lai schaubiga persona newar paslehptees.

14) Vihds kamehr aprinka preekšneeka palihgs eeronahs, schaubiga persona war tikt apzeetinata un arestes lokala eewee-tota, waj jebkahda zita telpa tureta sem apšardšibas — tikai kahda no scheem gadijumeem:

1. kad wina, noseedsibu pastrahdajot, turpat us weetas teef peekerta;
2. kad apškahdetais waj azu-leezineeki taisni us wainigo aistrahda;
3. kad pee schaubiga pascha, waj wina nama jebkahdas šihmes (par peem. ašins plekt) teef atrastas, is furahm dibinata wišē japeenem, ka akurat wišsch pastrahdajis noseedsibu;
4. kad schaubigajam kahds darba rihšs waj zitas kahdas leetas peeder, ar furu palihdsibu noseedsiba pastrahdata, waj kad pee wina kahda leeta teef atrasta, fura peerahda wina wainu;
5. kad schaubigais nehmees pabehgt, un
6. kad winam naw pastahwigas dšihwes-weetas waj rakstias legitimazijas, waj kad pee wina atrod wiltigus dokumentus.

Kad us tam kriht domas, ka flapsstoschais schaubigais jebkahda weeta paslehpees, tad wajjaga nama kratšchanu isdarit, ta ka 10. punkte išteikts.

Bahr latru apzeetinašchanu wajjaga usnemt protokolu, fura ja-eeraksta: kad, fur un us kahda pamata ir apzeetinašchana notikusi.

Peesihme: Kad diwas waj wairaf scharbigu personu teef apzeetinas, tad winas jatura sawrupus weena no otras, fa lai tahs newar sawa starpâ ap-runatees.

15) Kad pee atrasta lihka, waj pee peepeschi miruscha lihka nedi wahschu, nedi siteenu pleku, nedi jebkahdu zitu warasdarba sihmju naw redsams, tad wajjaga lihki usmanigi apluhkot, bes fa wina stahwokli pahrgrositu, un kad to ta apluhkojot, nekahdu scharbigu sihmju ne-atrod, tad pahr wisu scho japasiuo tilai aprinka preekschneeka palihgam.

Bet kad pee lihka jebkahda, kad ari wisueezigaka, warasdarba sihme teef pamanita, tad wajjaga, bes fa lihka stahwokli pahrgrositu, bes kaweschanahs to darit sinamu aprinka preekschneeka palihgam un profurora palihgam.

16) Pehz tam, kad dabujis sinu pahr pastrahdatu nonahweschanu, uradnikam wajjaga bes kaweschanahs dotees us no-seedfibas weetu, un wisam papreeschu no tam pahrlleezinatees, waj eewainotais jau ir nomiris. Kad tas wehl pee dschwibas, tad uradnikam japuhlejahs, winam sneegt palihdsibu, un winam pehz tam leezineeku klahrbuhshanâ isprasit pahr to, kas notizis un fa wis atgadijees.

Wiss, fo eewainotais atbild, jaxaraksta protokolâ tahdâ fahrtiba, fa tas isteikts 11. punktê.

17) Kad nonahweschana kahdâ namâ waj zita ehkâ pastrahdata, tad wajjaga ar diwahn pee tam peesauktahm personahm eet us turenî un wisu apluhkot, kas atrodahs ap lihki, bes fa lihki jebkâ pakustinatu, un wajjaga wisu atstah tai paschâ stahwokli; pehz tam ir wisas ee-eijas ja-aisslehds waj ja-aissseegelê, pee durwihm un logeem janoleef fargi, un newee-nam naw ja-atwehl, pirms aprinka preekschneeka palihga atnahkschanaas eet eefschâ.

Kad nonahweschana notikufi us lauka, waj us zeta, waj meschâ, tad wajjaga lihki, bes fa winu kustinatu, apluhkot un ar jebko apsegt, pehz kam pee ta janoleef fargi, fa lai lihds aprinka preekschneeka palihga atnahkschanaî neweens lihka ne-aifkar.

18) Isklauschinajot nonahweschanaas gadijumâ, wajjaga puhletees, tuhliit issinat, waj nonahweschana pastrahdata ar

aplaupišchanas noluhku, waj is kaunprahtibas, waj strihdinā (zihninā), waj is jebkahdeem ziteem eemesleem. Pee tam ir no swara, ispehtit, waj nonahwetais labā fatiksmē dšihwojis ar saweem radeem un kaimineem, jeb waj winam ar kahdu bijis strihdus, waj winsch ar kahdu naw dšihwojis mihlestitas buhschanā, waj winam bijusi nauda, un zil ihpasci, waj jausma starp laudihm us kahdu ne-aisrahda kā us slepkawu, un kamdehl ihpasci u. t. t.

19) Kad kahdam wahte, waj kroploščana, waj ņiteeni peefawinati, tad wisam papreešču zeetejam jasueeds palihdsiba un jasuhka pehz tuwakā ahrsta waj selbsčera, kuxam jaluhds, lai zeeteju apluhko. Št pehz ahrsta isteikuma, waj winsch pastrahdato waras-darbu tura par weeglu waj gruhtu, ir jarihkojajs pehz šchis instrukzijas II. peelikuma 15. puuktes pamahzibas.

20) Tihšču uguns peelikščanu gadijumā wajjaga zaur isklausčinasčanu issinat:

1. waj sadeguse ehka bijusi apdšihwota, un kad tā naw bijis, waj wina naw bijusi apdšihwotai ehkai tuwu kaiminōs, un waj naw pa degščanas laiku tanī zilweki bijuschi;

2. kad ihpasci un no kuras weetas uguns eesahkufees, waj tikai no weenas weetas, jeb waj us reisu no wairakahm weetahm, un kā, t. i. us kuru puši un kahdā wihsē, uguns isplatijusees;

3. kas pirmais pamanijis, uguni iszelamees;

4. us ka un kamdehl friht domas, ka uguni tihšču peelizis;

5. waj to, us kura friht domas, naw kahds redsejis tahs weetas tuwumā, kur uguns eesahkufees;

6. kur tas, us kura friht domas, atradees, un kahda bijusi wina usweščanahs pa degščanas laiku un pehz tam;

7. waj winsch pirms degščanas naw draudejis, wehlat sadeguscho ehku aisdedsinat;

8. kahdi eemesli winam warejusch biht tihščas uguns peelikščanas ņinā, par peem. kahdā fatiksmē winsch stahwejis ar apskahdeto;

9. waj naw nekahda aistrahdijuma us to, kahda wihse tihsha uguns peelikshana isdarita, un us to, kahdas pehdas schahda rihkofchanahs atstahjusti, par peem. us smaku, kas pirms degshanas waj pa degshanas laiku bija oschama pehz petrolejas waj pehz zitas kahdas dedfinaschanas weelas, un

10. waj naw aistrahdijuma us to, ka tas, us kura friht domas, tahdas leetas waj — wahrdu fakot — jebkahdus dedfinamus daiktus pirms degshanas eeguwis waj pagatawojis.

21. Sahdhibu leetas wajjaga uradnikeem puhletees, issinat:

1. is ka, t. i. is kuras ehkas, sehtas, glabatawas, ir jahdsiba notikusi;

2. waj schi ehka bijuji apdshwota waj ne-apdshwota, waj wina peederejusi Kronim un bijusti no sewischkeem sargeem afsargata;

3. us kahdu wihsi saglis eetizis eeshcha, un waj jahdsiba pastrahdata ar eelauschanos waj salauschot aissardsibas cetaines, kas ee-eiju kaweja;

4. eeshch ka tahda eelauschanahs waj tahda salauschana pastahwejusi, un waj naw eespehjans, pehz winas isskatas un buhschanas peerahdit, ar kahdeem darba rihkeem aissargaschanas jeb aisslechghanas cetaines apskahdeschana isdarita;

5. waj jahdsiba naw pastrahdata no deenestneekem, strahdneekem waj pee aplaupita dshwojochahm personahm, waj no wairakeem, kuri, ka leekahs, us tam sarunajuschees;

6. waj saglim pa jahdsibas pastrahdashanas laiku naw bijis klahst jebkahds eezozis waj jebkahds darba rihks;

7. waj jahdsiba naw pastrahdata pa uguns-grehka, pluhdu waj zita kahda nelaimes gadijuma laiku, jeb waj nakti;

8. us ka ihpajchi un kamdeht friht domas, ka pastrahdajis jahdsibu;

9. waj tas, us kura friht domas, stahwejis ar apstahdeto sewischka satiksmē, tuwā radneezibā waj deenesta buhščanā, jeb waj pirmais naw dšihwojis pee beidsamā;

10. kas ihpašči tizis sagts, un

11. zif augstu ihpašči laupitā manta no apstahdeteem waj no leezineekēem teef wehrteta.

Pehz tam, kad šhos apstahklus isšinajis, uradniks pahr teem pasino, if pehz peederibas, us to pamahzibu pamata, kuras isflahritas šchis instrufzijas II. peelikuma 26. punktē.

22) Protokolšs pahr iskratiščanahm un apluhkoščanahm wajjaga šmalfi usdot:

1. gadu, mehneši un datumu, kad iskratiščana waj apluhkoščana usdarita;

2. uradnika wahrdu, tehwa wahrdu un familijas wahrdu, kuršch iskratiščanu waj apluhkoščanu isdaritis, kà ari wina eezirkna nosaufumu;

3. pee tam peesauktu leezineeku un zitu personu, kas pee šchi darba bijuščas klast, wahrdu, tehwa wahrdu un familijas wahrdu;

4. kura leetā iskratiščana waj apluhkoščana notikuši;

5. personas wahrdu, tehwa wahrdu un familijas wahrdu, pee kuras iskratiščana isdarita, jeb kas tizis apluhkots un kam apluhkotā leeta peeder;

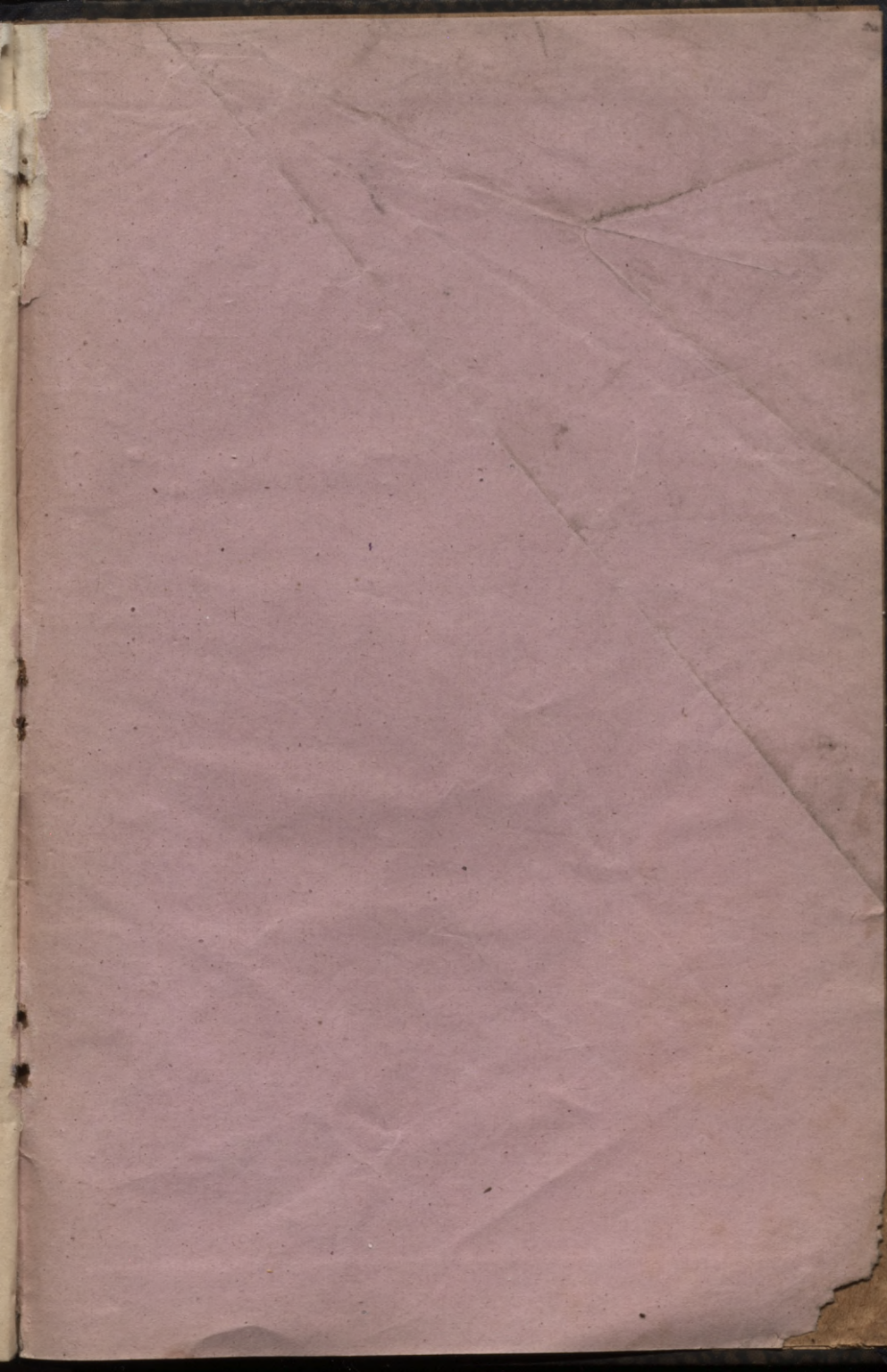
6. kur iskratiščana waj apluhkoščana noteef (šahdščā, mahjās, šawrupā weetā, par peem. šchuhni u. t. t.);

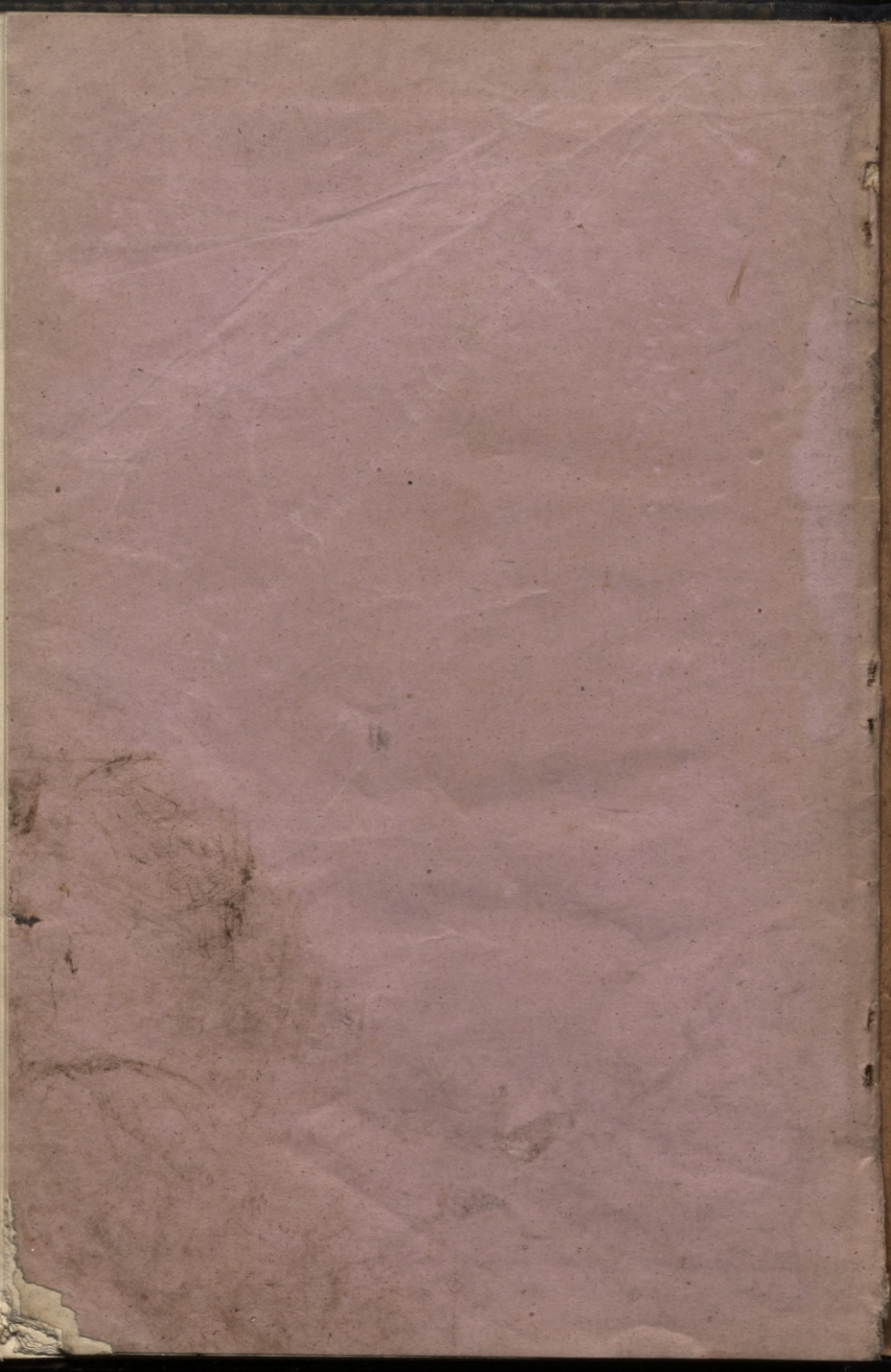
7. pee apluhkoščanas teef šmalfi aprašitišs, kashā wišfē un kura weetā (par peem. kaste, galbā, apakšč beka, us krašns u. t. t.) mekletahs leetas atrastas, un kà winas bijuščas usglabatas (par peem. waj winas bijuščas ruhpiģi pašlehptas, jeb waj winas waģti gulejuščas). Kad pee iskratiščanas nekas naw atrasts, tad tas ja-eerašta rotokolā. Pee apluhkoščanas teef

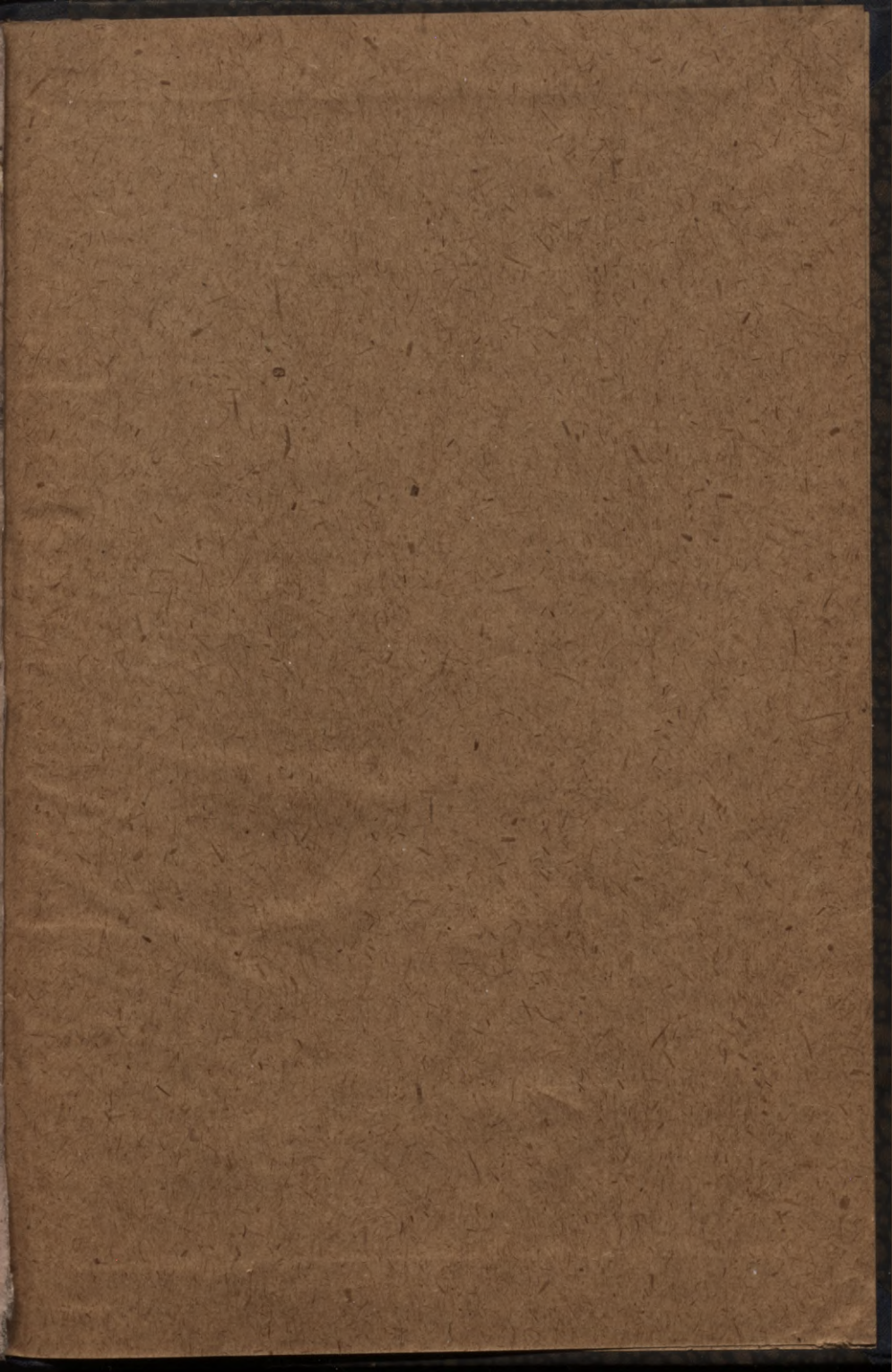
tas, ko apluhko, un wišs, kas pee tam pamanits, šmalfi aprašitišs. Kad, iskratiščanu waj apluhkoščanu isdarot, jebkahšs no klastbuhdameem jebko isšala waj peesihmē, tad tas teef eeraštišs protokolā, un

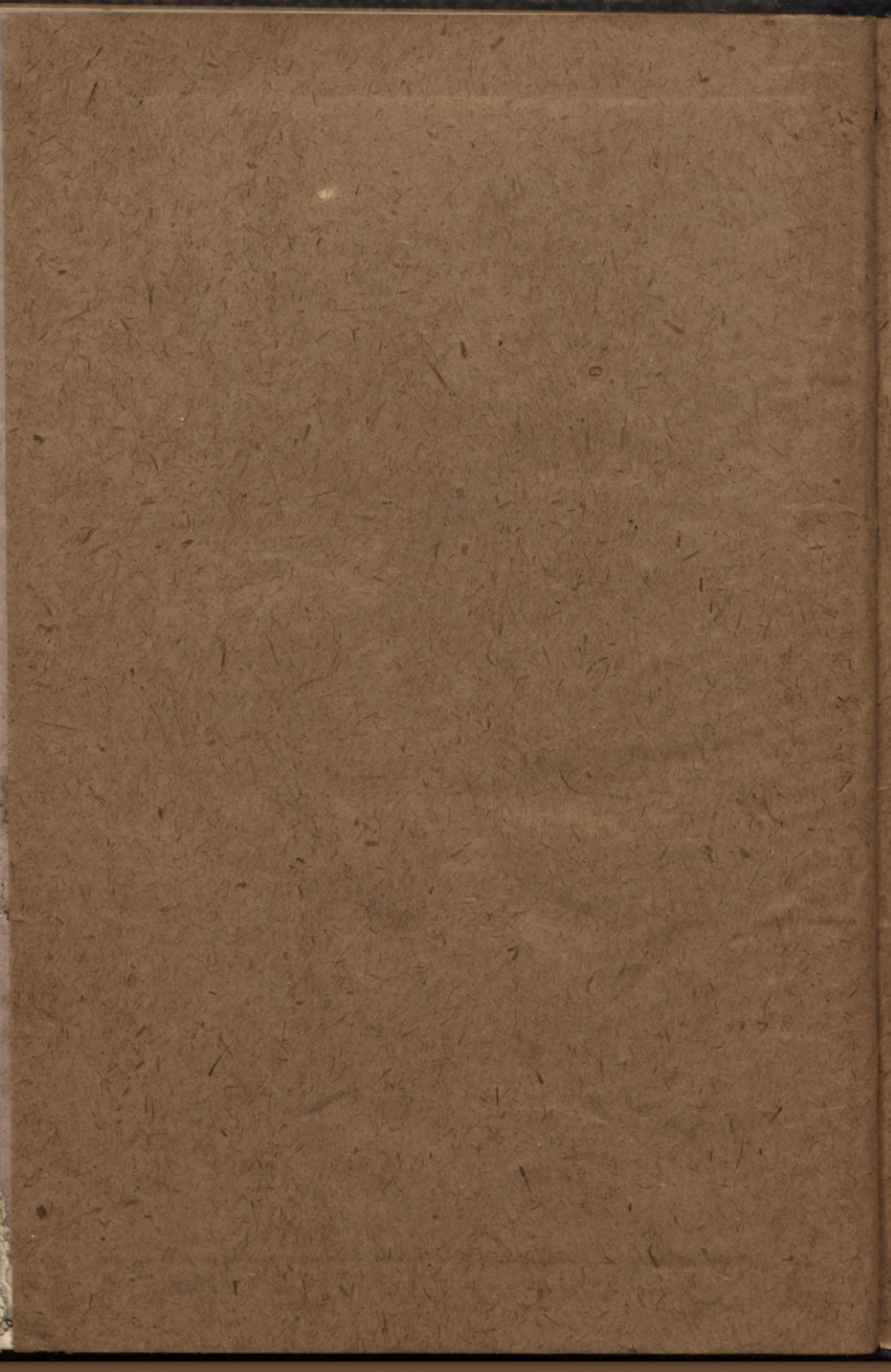
8. protokola beigās tiek pieņemts, ka izstrādātā
izdarīta uz kriminālprocesa likuma 38. artikula
pamata, likumu krājuma XV. sējums, II. daļa, iz-
devums no 1876. g.

LATVIJAS NACIONĀLĀ BIBLIOTĒKA

0309046465